

SOSYAL HİZMET MAGAZİN

AYLIK MESLEKİ ETKİLEŞİM DÜŞÜNCE VE KÜLTÜR E-DERGİSİ

**BU
SAYIDA**

Arş. Gör. Engin Fırat
Umut Yaşar Göç
Uğur Atalar
Arş. Gör. İsmail Orbay

Veli Yalçın
Dr. Özal Çiçek
Büşra Uslu Ak
Miray Kanatlı

Arş. Gör. Hakan Sakarya
Görkem Kelebek Küçükarslan
Bünyamin Çenesiz
İlkay Başak Adıgüzel

GÜNCEL:
ŞİDDET

SÖYLEŞİ
Umut Yaşar Göç

**SOSYAL ÇALIŞMA
KİTAPLIĞI**
Baba Anneyi
Öldürdüğünde

BU AY

Sivil Savunma Günü

**ÖĞRENCİNİN
SESİ**

Zeliha Nur Şafak

SİNEMA

Geçmişin
Gölgesinde

TEKNOLOJİ

Şiddetin Yeni Dili: Dijital
Şiddet

AKADEMİK

Necmettin Erbakan
Üniversitesi
Sosyal Hizmet Bölümü

SİVİL TOPLUM

Afrika'da Bir
Çocuğu: Makime

SANAT YAZISI

Kötülük Çiçekleri

**DÜŞÜNCE
KİTAPLIĞI**

Kapitalizm
Küreselleşirken
Dünya Ahvalı

GEZİ

Edebiyat Konseptli
Oteller: Mini Fuar
Hotel ve Şiir Butik

İçindekiler

03

Editörden

• Prof. Dr. İlhan Tomanbay

05

Genel Yayın Yönetmeninden

• Prof. Dr. Tarık Tuncay

GÜNCEL

07

Şiddetle Mücadelenin İlk Adımı "Kendini Bilmek"

• Arş. Gör. Engin Fırat

09

Bir İnsanlık Dramı; Erkeklik

• Umut Yaşar Göç

11

Hemşerim Memleket Nire?

• Uğur Atalar

13

Kitlesel Şiddetin Varlığında Sosyal Hizmet Kendisini Nasıl Konumlandırır?

• Arş. Gör. Hakan Sakarya

15

Hayvana Yönelik Şiddeti Görmezden Gelmek

• Miray Kanatlı

18

Kuşatılmış Yaşamlardan Özgürleşmek

• İlkay Başak Adıgüzel

DİSİPLİNLERARASI

20

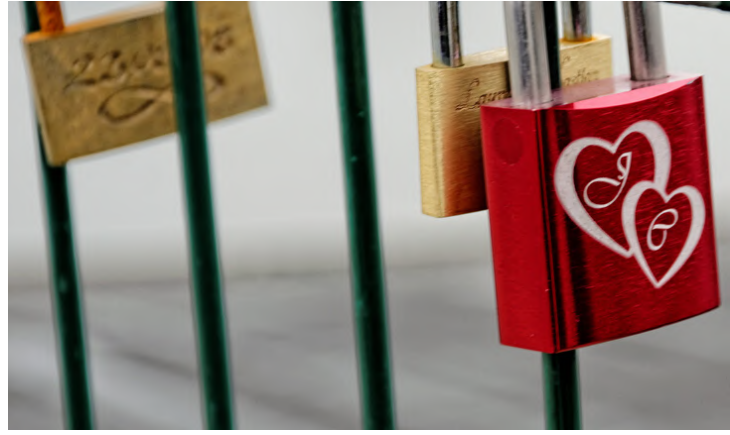
Kadın Çalışmaları Sosyal Çalışmacılar İçin Nerede Duruyor?

• Arş. Gör. Gökem Kelebek Küçükarslan

SÖYLEŞİ

22

Umut Yaşar Göç

SOSYAL ÇALIŞMACININ BİR GÜNÜ

25

ŞÖNİM'de Sosyal Çalışma

• Arş. Gör. İsmail Orbay

ÖĞRENCİ DENEYİMLERİ

27

Öğrencinin Sesi

• Zeliha Nur Şafak

SİVİL TOPLUM

29

Afrika'da Bir Çocukeyi: Makimei

• Büşra Uslu Ak

AKADEMİ

31

Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü

Kültür ve Sanat

TEKNOLOJİ

32

Şiddetin Yeni Dili: Dijital Şiddet
• İnci İnce, Aylin Şener, Rabia Üstün,
Aslıhan Ergen, Ayşen Pınar Tokgöz

SİNEMA

35

Geçmişin Gölgesinde (2009)
• Bünyamin Çenesiz

GEZİ

37

Edebiyat Konseptli Oteller: Mini Fuar Hotel
ve Şiir Butik Oteli
• Veli Yalçın

DÜŞÜNCE KİTAPLIĞI

40

Kapitalizm Küreselleşirken Dünya Ahvali
• Dr. Özal Çiçek

SOSYAL ÇALIŞMA KİTAPLIĞI

42

Baba Anneyi Öldürdüğünde
• Dr. Gamze Erükçü Akbaş

SANAT YAZISI

43

Kötülük Çiçekleri
• Engin Canalan

BU AY

45

Sivil Savunma Günü (28 Şubat)
• Arş. Gör. Görkem Kelebek Küçükarslan

HAKKINDA

Sosyal Hizmet Magazin elektronik dergisinin temel amacı; sosyal hizmet alanlarını yansıtan güncel yazıları, haberleri, gelişme ve tartışmaları, bilimsel derlemeleri, araştırmaları ve kültür-sanat yazılarını öğrenciler, uygulayıcılar, akademisyenler ve araştırmacılarla paylaşmaktır.

Sosyal çalışma mesleğinin akademisyenleri, uygulayıcıları, öğrencileri ile sosyal hizmet alanlarındaki temel ve destekleyici diğer mesleklerin profesyonelleri tarafından yazılan yazılar yayınlanır. Sosyal Hizmet Magazin, sosyal çalışma ve sosyal hizmetlerin popüler bilim ve uygulama dergisidir. Günceldir, canlıdır.

Yazılar; geniş ölçekte çalışma alanlarından güncel bilgi-beceri aktarımı, mesleki uzmanlık konuları, etik-hukuksal tartışmalar, öğrenci deneyimleri, teknoloji gibi her sosyal çalışmacıyı ilgilendiren konuları içerir. Sinema, edebiyat, akademik eser incelemeleri yer alır. Sosyal hizmet alanlarının öncü ve dikkat çekici kişilikleriyle röportajlar yayımlanır. Yazıların içeriğinden doğan her türlü hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

E-dergi yılda altı sayı yayımlanır.

Dergide yayınlamasını istediğiniz yazılarınızı

sosyalhizmetmagazin@gmail.com adresine iletiniz. Güncel yazılar 750-1000 kelime, tanıtım, haber, film, belgesel, kitap (edebiyat, düşünce, akademik sosyal hizmet türlerinde) incelemesi türündeki yazılar ise 500-750 kelime arasında olmalıdır. Dergideki yazılar kaynak gösterilerek alıntılanabilir.

Yayınlanma tarihi 28 Şubat 2020. Sayı 10

Genel Yayın Yönetmeni

Editör

Prof. Dr. Tarık Tuncay

Prof. Dr. İlhan Tomanbay

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Prof. Dr. Tarık Tuncay

Yardımcı Editörler

Arş. Gör. Görkem Kelebek Küçükarslan, Dr. Melih Sever,
Arş. Gör. Engin Fırat

Yayın Kurulu

Arş. Gör. Engin Fırat

Arş. Gör. Harun Aslan

Arş. Gör. Mustafa Çağrı Ayalp

Süleyman Soyhanoğlu

Arş. Gör. Hakan Sakarya

Elif Topçu

Arş. Gör. İsmail Nalbantoğlu

Derya Akkurt

www.sosyalhizmetmagazin.com

Prof. Dr. İlhan TOMANBAY

EDİTÖRDEN

YELPAZE GENİŞLİYOR, SPEKTRUM BÜYÜYOR

Yelpaze genişliyor, spektrum büyüyor, katılım artıyor. Yelpazenin genişlemesi, spektrumun büyümesi katılımın artmasını anlatmıyor yalnızca. Katılım yelpazesinin genişlemesi yatay bir oluşum ve genişlemedir. Bunun yanında bir de içerik varsıllaşması kendini gösteriyor. Bu derinleşmedir. Çok farklı konularda, çok ilginç alanlardan yazılar çıkıyor. Düşünce hareketliliği kendisini gösteriyor. Bu düşünce hareketliliği, beklendiği gibi önce alan genişlemesini önceleyen bir genişleme. Sonra yazılardaki derinleşme artacak ve artıyor da. Ne güzel: Şiddet konuşuluyor, ancak gazetelerde hergün dile getirildiği gibi sadece kadın şiddeti olmayan bir şiddet konuşuluyor. İnsanın insana şiddeti. Çocuğa şiddet. Hayvana şiddet. Bunları ele almış yazılarıyla katkı verenler. Bir de ben ekleyeyim.

Geçenlerde biri de ağaca, yani doğaya şiddet uygulamıştı. Mersin'in eski Mezitli Mahallesi'nde 22 Aralık gecesi Orman Bölge Müdürlüğü korumasındaki 72 dönümlük arazideki herbiri 70 yaşında olan 1511 (binbeşyüzonbir) kızılçam ağacını kesen Mehmet Şenol, hepsini tekbaşına kestiğini söyleyip açıklama yaptı: "Olay günü ailevi nedenlerden dolayı içki içmiştim. Gece 22.00 sıralarında motorlu testere ile olay yerine giderek ağaçları kestim. Alkollü olduğum için ne yaptığımı bilmiyorum. Yaptığımdan dolayı pişmanım"

İnanır mısınız, inanmaz mısınız? Bir gecede 1511 ağaç nasıl kesilir? Sarhoşken hangi dürtü ağaç kestirir? Yoksa yasaklı araziye imara açma operasyonunda öne sürülen gariban bir piyon mudur? Mahkeme tutuklamış, ama, izleyelim bakalım ceza ne olacak? Bu şiddet değil midir? Bu katil olayı değil midir? 70 yaşında 1511 can! Bu iş bu denli kolay mıdır? Yargıya bırakalım.

Başka boyutuna bakalım. Ortamı şiddete uygun duruma getirirseniz, şiddeti olağanlaştırırsanız bakın ki şiddet nasıl bir geniş alana ve geniş konulara yayılmaktadır. Önce sokakta birbirine şiddet. Trafik şiddeti, yol verme şiddeti, lastik patlatma şiddeti, vale şiddeti derken kapkaç şiddeti, yan baktı şiddeti, canım istedi öldürdüm şiddeti; derken efendim, siyasal şiddet, mecliste şiddet, poliste şiddet, çocuğa şiddet, kadına şiddet, koca şiddeti, evlat şiddeti, sevgili şiddeti,

beni bıraktı şiddeti, özkıyım şiddeti, kediye şiddet, köpeğe şiddet, papağana şiddet, fren tutmuyor artık, yerinde duran ağaçlara şiddet!

Toplumu yeniden tasarlamak gerek! Sevgi tohumları ekerek, insanları iyi ve düzgün eğiterek yeniden yapılandırmak gerek. Herhalde eğitime önce ana, baba ve öğretmenenden başlamak gerek.

Bu eğitim sadece örgün eğitim değildir. Bu eğitim sadece yaygın eğitim, sadece parayla satın alınan sertifika eğitimi değildir. Bu eğitim sosyal eğitimidir, sosyal eğitim! Ne olduğunu henüz bilmediğimiz. Yıllar öncesinden önerildiği zaman kulak vermediğimiz ve anlamadan ne olduğunu reddettiğimiz. Sosyal eğitim daha Türkiye'nin düşünme ve bilgi düzlemine bile düşmeyen, Avrupa'yı Avrupa yapan ve büyük niteliğiyle sosyal çalışmacıların ellerinde yeşeren bir eğitim modelidir. İnsana destek eğitimidir. İnsanı yalnız bırakmama eğitimidir. İnsanı sevmeye eğitimidir. İnsanı topluma kazandırma eğitimidir. Bunu bilmeden insanı nasıl değiştirebilirsiniz ki? Birgün gelecek, öğrenilecek,

kavranılacak kullanılacak. Toplumsal değişmelerde gecikme söz konusu değildir. Zamanı geldiğinde... Şiddete karşı daha çok yaşama bağlanma, daha çok insan sevmeye, daha çok dayanışma ve daha çok üretim. Yaşamın özünde diyalektik olarak ölüm olsa da yaşam üretimdir aslında. Çünkü üretmeden yaşayamayız. Ölüm, üretimsizliğin ürünüdür. Buradan bağlayarak demeliyiz ki, sosyal çalışmanın canlanarak, ülenerek, gelişerek yaşaması için SOSYAL HİZMET MAGAZİN gibi basılı ya da elektronik dergilerin sayısı artmalıdır. Daha düzenli, daha tutarlı, daha farklı daha çok dergi ve yazı çıkmalıdır. Daha çok kişi bu yazıları okumaya ilgi duymalıdır. Meslek ancak böyle bir süreç içinde gelişebilir, kendini bulabilir ve kabul ettirebilir.

Bu sürece girebilirsek mesleğin “ontolojik” (varlıkbilimsel) sorunları azalacaktır. Bu süreç geliştirilirse mesleğe duyarlılık da gelişecektir. Meslek üzerine düşünceler yoğunlaşacak ve zaman içre arılaşmalar artacaktır. Belki bu uzun bir süre alacaktır. Ancak çakan her düşünce kıvılcımı biraz daha çevresini aydınlatacaktır. Aydınlanma kolay olmuyor! Daha bol yazı, daha çok düşünce üretimi sosyal çalışmaya birçok yarar sağlar.

- (a) Konulara merak ve ilgiyi artırır,
- (b) Meslek ailesinde düşünme gücünü geliştirir,
- (c) Düşünülecek konuları varsıllaştırır, düşünce spektrumunu daha bir renklendirir.
- (ç) Genel geçer, yazarların gereksinimi olan, kendisini anlattığı yazıların yazılması belli bir doygunluğa ulaştığı zaman düşünce derinliği olan yazılara özlem artar. Mesleki düşünce yazılarına sıra gelir.
- (d) Tartışılacak konular varsıllaştıracığı gibi tartışma çevresini de genişletir,
- (e) Bu da daha çok sadece tartışmaya giren değil girmeyen meslektaşın ve öğrencinin de sağlıklı tartışma algı ve becerisine katkı yapar,
- (f) Mesleki yazı üretimini daha da hızlandırır,
- (g) Ele alınan konulara ilgi artar,
- (h) Farklı konular arasındaki bağların kurulmasını sağlar; en ilgisiz görülen noktalar arasında bağlar gözle görülmeye, düşünülmeye başlar,
- (i) Tartışılan konular bir süre sonra panel ve çalıştaylara konu olur.
- (i) Nitelikli sözel tartışmaları körüklediği için dar çevrelerde yapılan niteliksiz tartışmaların azalmasına yolaçar.
- (j) Tartışanlar arasındaki karşılıklı saygıyı körükler, farklı görüşlerin kabulünde alışkanlık kapısını açar,
- (k) Belki de en önemlisi tartışanların ve okuyanların zaman içinde birbirini anlamalarını, aralarında saygınlıklı bağların

gelişmesini kolaylaştırır ve bu haleyi genişletir,
 (l) Tartışılan konularda anlaşmayı kolaylaştırır,
 (m) Farklı konular yazıldıkça yinelemekten kaçmak isteyen beyinlerde yeni düşünce ufukları açılır; yeni konular yazı, görüşme ve giderek tartışma gündemine gelir,
 (n) Bütün bu süreçler devreye girdiğinde meslek gelişir.
 Sonul arzusu bunlar olmayan biri var mı aranızda?

Küçücük Şubat ayı günler bakımından en varıl aylardan biri: Benim saydığım 63 özel gün var tüm dünyada ve Türkiye’de 28-29 güne sığdırılan. Bunların hepsini saymamız olanaklı değil burada. Ancak konumuzla yakından ilgili olarak örnek olsun; 11 Şubat, Uluslararası Bilimde Kadın ve Kız Çocukları Günü; 14 Şubat, Hayvan Hırsızlığı Farkındalık Günü; 15 Şubat, Hipopotam Günü; 17 Şubat, Dünya Kediler Günü; 18 Şubat, Dünya Balina Günü; 20 Şubat, Evcil Hayvanını Sevmeye Günü; 22 Şubat, Köpeği Yürüyüşe Çıkarma Günü olarak çeşitli ülkelerde adlanmış ve anılıyor. Hepsi hayvanları sevmeye ve farkındalık yaratma günleri.

Bunları söylemişken, birkaç bizim için anlamlı olan günlere de değinelim: 9 Şubat, Dünya Sigarayı Bırakma Günü; 11 Şubat, Arkadaş Edinme Günü; 12 Şubat, Dünya Evlilik Günü; 14 Şubat, Dünya Sevgililer Günü; 14 Şubat, Dünya Öykü Günü; 14 Şubat, Uluslararası Kitap Bağış Günü; 15 Şubat, Bekarlara Farkındalık Günü; 16 Şubat, “İnovasyon”, Yenilikçiliği Geliştirme Günü; 21 Şubat, Dünya Anadil Günü ve 22 Şubat, Dünya Düşünme Günü. Dünya sadece görünür konularda değil, düşünme gibi, yaratıcılık gibi, anadilini geliştirme gibi soyut özel günleri de önemsiyor. Bizde birçoğumuzun üzerinde bile düşünmediği... Demek ki şiddetten başlayacağız; her doğru insan gibi, kime, ne zaman, nerede, nasıl ve hangi gerekçeyle olduğuna aldırmadan karşısında olmasına! Düşünmeden boş konuşmayı değil, düşünmeyi, tartışmayı, yazmayı, çeşitlenmeyi, çeşitlenerek üretmeyi, üretme yetmez, örneğin, mesleki arenada yenilikler yapmayı, yeni açılımlara kapı açmayı, sevmeyi, saymayı güncel farkındalıklarımız arasında almalıyız. Hani sosyal çalışmacı farkındalık yaratır, diyoruz ya, farkındalığı her insan her alanda her konuda yaratır, yaratabilir, yaratmalıdır. Sosyal çalışmacınıniki değiştirici farkındalıktır, onarıcı farkındalıktır, yenileştirici farkındalıktır, bunun yanı sıra kavramsal farkındalıktır ve, sosyal çalışmacıda farkındalık hedef gözetir! Genişleyen yelpaze, renklileşen spektrumun dinmez sevinciyle bir sayıya daha merhaba.

Prof. Dr. Tarık TUNCAY

GENEL YAYIN YÖNETMENİNDEN

ŞİDDETİN SAHNE ARKASINDA NELER VAR?

2020'nin Şubat'ında haber manşetlerinde, artık kamuoyunun görmeye alışkın olduğu bir şiddet haberi daha yer aldı. Mağdurun cinsiyeti yine kadındı, fakat bu sefer öz babası tarafından hayatına son verilmişti. 17 yaşındaki lise öğrencisi çocuk, babası tarafından sevgilisi olduğu gerekçesiyle öldürülmüştü. Yaslı anne "canım dediğim adam canımı aldı!" dese de, "kocama canı demeyin, cezaevinde kimse ona katil demesin, iyileşsin gelsin... Olacağı belliydi, benim alnıma bu yazılmış..." sözleriyle şok, inkâr, özlem ve acının birbirine karıştığı travma tepkileri verdi. Bu olayın bir gün sonrasında, başka bir şehirde, yine 17 yaşındaki bir lise öğrencisi kız, babası ve amcası tarafından bir ormanlık alana götürülürken polisin operasyonu ile durduruldu. Çocuk aracın bagajında, cenin pozisyonunda yatırılmış ve bantlanmış halde ağırlarken bulundu. Çocuk, "beni erkek arkadaşım olduğu için öldüreceklerdi" derken, baba ve amca onu yalnızca "korkutmak istediklerini" iddia etti. Baba ve amca tutuklanırken, çocuk hakkında koruma ve bakım tedbiri kararı alındı.

Türkiye'de yılın her günü en az bir kadın cinayete kurban gidiyor. Failler genelde eş veya aile üyesi rolündeki yakın, tanıdık, bildik kişiler. Toplum ise şiddetin toplumsal bir sorun mu, yoksa bireysel-patolojik bir sorun mu olduğunu tartışmaya devam ediyor. Kadın cinayetlerinin toplumsal cinsiyetle ve ataerkil sistemle ilişkisinin olup olmadığına da halen bir sosyal mutabakat sağlanmış değil.

Küresel Cinayetler Raporu

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ofisi (UNODC), yakın zaman önce kadın cinayetleri ile ilgili küresel bir rapor yayınladı (Bkz. Global Study on Homicide, 2019). İlki 2011'de yayınlanan "Cinayetler Hakkında Küresel Rapor" içinde bir bölüm cinayetlerin toplumsal cinsiyetle ilişkisi hakkındaydı. Dünya genelinde tüm ölümlerde en yüksek oranı cinayetler alıyor.

Geçtiğimiz yıl yaklaşık yarım milyon insan cinayete kurban gitti. Bu sayı, yaklaşık 90 bin olan savaşlar ve silahlı çatışmalar nedeniyle ölümlerden en az beş kat daha fazla. Cinayet oranlarını azaltmak için iki alana özellikle yoğunlaşmak gerektiği raporda savunuluyor: Birincisi, toplumsal cinsiyetle ilişkili cinayetler ve ikincisi, organize suç örgütlenmelerinin şiddet eylemleri. Cinayetlerin %81'inde erkekler hayatını kaybetse de bu kişiler kadınlar gibi yakınları ve aile üyeleri tarafından öldürülmüyor. 2017 yılında dünya genelinde öldürülen 87 bin kadının 50 binden fazlasında fail yakınıydı (%65 civarında). Bunun anlamı, dünya genelinde her gün ortalama 137 kadını bir yakını öldürüyor ve bu sayı her yıl artma eğilimindedir. Kadın cinayetlerinde her 50 bin vaka içinde; ilk sırada Asya ülkeleri (20 bin) yer alırken, bunu Afrika (19 bin), Amerika (8 bin), Avrupa (3 bin) ve Okyanus (üç yüz) ülkeleri izliyor. Görüldüğü gibi, failin aileden olduğu kadın cinayetleri, dünyanın her yerinde, her kültürde, her inançta ve toplumda evrensel bir sorun olma özelliğini sürdürüyor. Ne var ki, ülkelerin insani gelişme düzeyleriyle bu sorunun sıklığı arasındaki sıkı bir bağ vardır. Amerika ve Avrupa ülkeleri bir grupta, Asya ve Afrika ülkeleri diğerinde konumlanıyor. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre; düşük eğitim düzeyi, çocuklukta travma maruziyeti, kendi annesi de şiddet görmüş olanlar, alkol ve maddenin kötüye kullanımı, eşitlikçi cinsiyet ilişkileri, şiddeti meşrulaştıran sosyal normlar ve kadın üzerinde üstünlük sahibi olma düşüncesi

şiddeti sıklaştıran faktörler olarak sıralanıyor (WHO, 2017). Dünya genelinde her üç kadından en az biri fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kaldığını bildiriyor.

Femisid Gerçeği

İstatistikler cinayetin birincil mağdurlarının erkekler olduğunu gösterse de, kadınların –toplumsal cinsiyetçi tutumlar, eşitsizlik sorunları ve failin aileden olması nedeniyle– mağduriyette en ağır yükü taşıdıkları açıktır. Ölüm kadına erkekte daha yakındır. Erkek öldürülürse olayın adı, ‘homicide’ (cinayet); kadın öldürülürse cinayet değil, ‘femisid’dir. Feminist entelektüel ve yazar Diana Russell 1976’da ‘kadınların erkekler tarafından temelde kadın oldukları için öldürülmeleri’ anlamına gelen ‘femicide’ (feminicide de kullanılmakta) kavramını önermişti. Literatürde ‘cins-kırım’ olarak da geçiyor, cinsiyete dayalı nefret suçu da deniliyor. Russell bu kavramı yerleştirmek için yoğun bir mücadele vermeye devam ediyor. 2000’lerden itibaren Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği’nin raporlarında femiside referans yapmaya başlaması önemli bir adımdır. Femisid için tipik bir örnek, namus cinayetleridir. Uluslararası raporlarda ‘honour killing’ olarak geçen bu sorunda, kadın –isteyerek veya zorlanarak yaşadığı cinsel davranışlar sonucunda aile üyeleri tarafından öldürülmektedir. Kendisine tecavüz eden fail ile evlenmeyi reddeden bir kız çocuğu da namus cinayetinin mağduru olabilmektedir. Bir kabustan diğerine sürüklenen bir kız çocuğunun yaşadığı bu acı insanlığın utancı olmalıdır.

Kadın cinayetinin ‘öfkeli koca’ olayına indirgenmemesi ve böylece eylemin arka planına “ama mağdur da...” ile başlayıp suça meşruiyet kazandıran faktörler eklenmemesi için doğru tanım yapmak gereklidir. Öfke olduğu doğrudur fakat bu öfke bir ‘cinsiyet öfkesi’dir. Zira cinsiyet temelli cinayetler genelde rastgele ve anlık gerçekleşmez. Ölen kadınların tamamına yakını eşi veya

ailesi tarafından zaten uzunca bir zaman boyunca şiddete maruz kalmıştır. Kıskançlık ve terk edilme korkusu nedeniyle fail mağdura zaten sürekli zarar vermiştir. Bu veri kadına yönelen şiddeti kontrol altına almada çok işe yarayabilir. Hastanelerin acil servislerinde vaka takibinin çok iyi yapılması kadın cinayetlerinin önlenmesinde etkilidir.

Hastane acillerinde hangi meslek mensupları kadına yönelik şiddetin izlenmesinde kilit rol oynayabilir? Bu sayımızdaki yazılar ve incelemeler sosyal hizmet uzmanlarının şiddetle mücadelede farklı cephelerdeki kilit rollerine ışık tutuyor. Bu sayının içeriğinin şekillenmesinde **Arş. Gör. Engin Fırat**’ın çok emeği oldu. Kendisine tüm okuyucularımız adına müteşekkirim. Engin, doktora tezini de şiddetle mücadele alanında yazmakta ve şiddet faili erkeklere yönelik sosyal hizmet uygulamalarının kapsamlı bir değerlendirmesini yaptığı çalışmasını henüz tamamladı. Sosyal hizmet uzmanlarının ve araştırmacılarının çok boyutlu bir çalışma alanı olan şiddetle ilgili çabaları; psikologların, psikiyatristlerin, hukukçuların, kolluk kuvvetlerinin ve toplumun çabalarıyla bütünleştiğinde, şiddetsiz bir toplum hayaline daha çok yaklaşacağız.

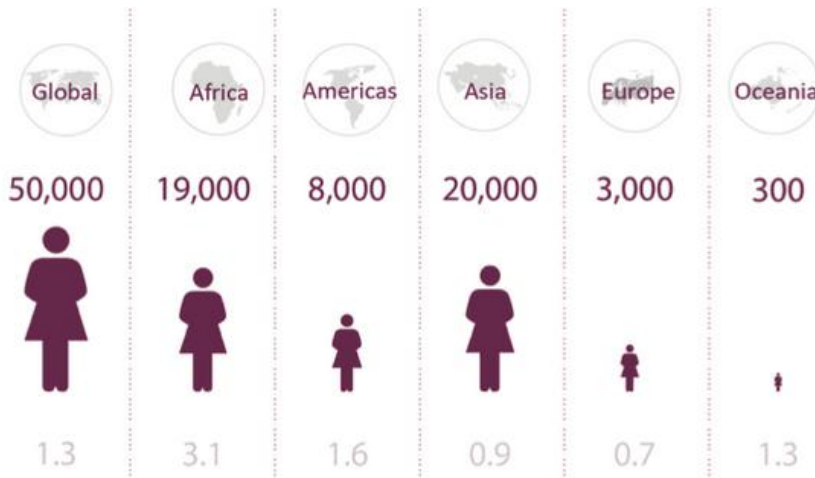
Not. Bu sayının dijital tasarımı için yoğun emek harcayan sevgili ekip üyemiz Arş. Gör. İsmail Nalbantoğlu’na tüm okurlarımız adına teşekkür ederim.

Kaynaklar

UNODC (2019). Global Study on Homicide: Gender-related killing of women and girls. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime

WHO (2017). “Violence against women: key facts”, 10.02.2020.

Erişim: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

ŞİDDETLE MÜCADELENİN İLK ADIMI “KENDİNİ BİLMEK”

ARŞ. GÖR. ENGİN FIRAT

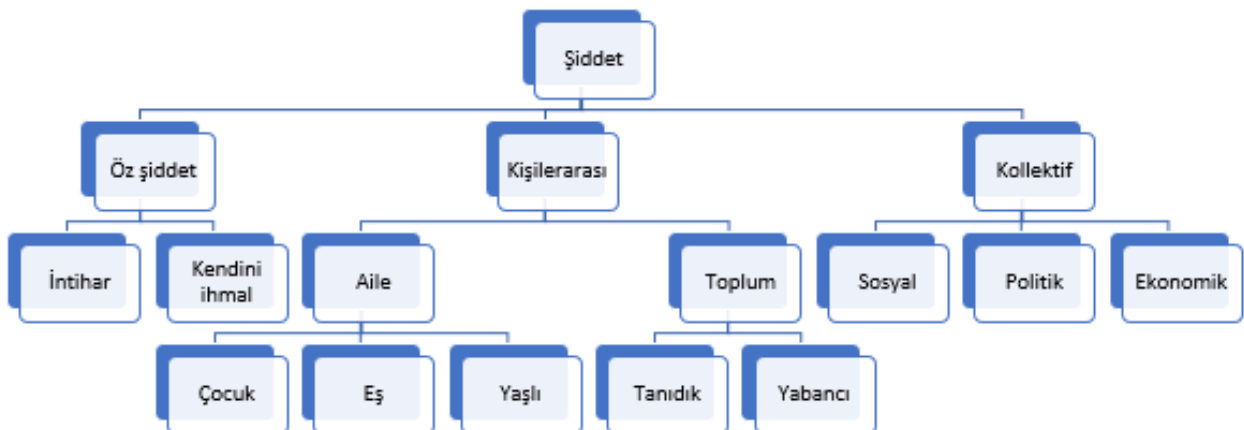
Şiddetle mücadeleye ilişkin hatırı sayılır bilimsel argüman öne sürebiliriz. Bu bilimsel argümanlar doğal olarak şiddetin nedenlerine, türlerine ve şiddetle nasıl mücadele edileceğine dair çeşitli fikirler yumağını teşkil edecektir. Şiddete dair bilimsel temeller inşa etmek istediğimizde bunlara sıklıkla referans verebiliriz. Bu yazıda şiddetle mücadelede “özne”nin rolünü öne çıkaran bir akıl yürütme yapma amacındayım. Bu nedenle şiddetle mücadelenin öncelikle şiddetin kendisiyle değil, şiddet üzerinde düşünen özne (insan) ile başlaması gerektiğini iddia edeceğim. Düşünenin (öznenin/insanın) dönüşmediği yerde, düşünülenin (nesnenin/şiddetin) dönüşme imkânı bulacağını düşünmüyorum. Ne demek istediğimi detaylıca şöyle aktarayım.

Hepimiz her gün çeşitli şiddet türlerine şahit olmaktadır. Bireysel ve toplumsal sonuçları çok ağır olan şiddeti tanımlamak ve sınıflandırmak onunla mücadele etmede işimizi kolaylaştıracaktır. Sınıflandırma her zaman işe yarar. İşe Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO, 2002, s. 5) şiddete ilişkin yapmış olduğu sınıflandırmayla başlamakta fayda görüyorum. Detaylı bakılınca şiddetin insan hayatının her alanını çepeçevre sardığı gözlenecektir.

Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümünden 2009 yılında mezun olan Engin Fırat, 2014 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde diyabetli çocukların yaşam kalitesiyle ilgili yüksek lisans tezi yazarak bilim uzmanı unvanını almıştır. Şu an doktora çalışmasına devam eden yazar, aynı bölümde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Doktora çalışması kadına yönelik şiddet uygulayan erkeklerle ilgili olan yazar, aynı zamanda sağlık ve hastalık sosyolojisi, tıbbi ve psikiyatrik sosyal hizmet ile ilgilenmektedir. Evlidir.

Şiddeti tanımlamak zor iş. Tanımlama, bir açıdan koordinat belirlemek demek. Bu kadar çok faktörü içinde barındıran karmaşık bir soruna koordinat belirlemek kolay değil. Şiddeti nasıl tanımladığımız, bağlama ve zamana göre değişmekte. Mesela eskilerin şiddet olarak ele aldığı davranışlar ile bizim şiddet olarak değerlendirdiğimiz davranışlar arasında hem kategorik olarak hem de nicelik olarak çok büyük bir fark var.

Kimin şiddet tanımının doğru olduğunun bir önemi yok. Önemli olan, şiddetin insanın ontolojik varlığından bağımsız olarak ele alınamayacağıdır.

Şiddete ilişkin tanımlamalarımız öncelikle insanı nasıl tanımladığımızdan başlıyor. İnsanın öne çıkan özelliği, sadece nesnenin (ötekinin) değil öznenin (kendinin) de üzerine düşünebilme yetisidir. İnsan, kendini düşünebilen varlık... Eşref. Ne garip değil mi? Bütün şiddet türleri önce kendinde başlıyor insanın: Kendiyle barışık olmayan, kendini bilmeyen, kendi hakikatinden bihaber insan... Fark ettiniz mi? Yukarıdaki tabloda yer alan bütün şiddet türlerinde ortak olan bir şey var: Kendini sevmeyen insan. Önce kendini ihmal etmeyi öğreniyor insan, sonra en yakınındakini ve sonra diğerlerini. Kendini sevmek ile kendini bilmek arasında ontolojik bir bağ var. Kendini bilmeyen insan nasıl sever kendini? Bu nedenle şiddetle mücadelenin öncelikli adımı kendiyle barışık olmak ve kendi hakikatinin hakkını vermekle olmalı. Kendinin farkında olmayanın, ötekinin hakkına saygı duymasını beklemek zordur. Yani şiddet üzerine düşünmek için önce şiddeti (nesneyi) değil özneyi (insanı) konuşmamız gerektiğini iddia ediyorum. İnsanın hakikatini keşfettiğimiz zaman, şiddetin üzerine yükseldiği temeli sarsma imkânı bulacağız: önce yapı-söküm sonra yeniden inşa. Bilimsel açıklamalar insana dair bir fikir geliştirmemize imkân sunuyor. Kuşkusuz çok kıymetli. Ancak kaçımız bilimsel olarak kodladığımız “şey”in çoğunlukla Batı temelli bir inşa olduğunun farkında? Batı temelli epistemoloji ve ontolojinin oluşturduğu çemberin içindeki insanı tanımlıyoruz çoğunlukla. Bu çemberin çok önemli bir alanı kapsadığının farkındayım. Peki ya çemberin dışında kalan insan niteliklerine ne olacak? Çemberin içine dahil olmadığı için yok mu sayacağız? İşte bu noktada ben, insan dair tanımlamalarımız içine dahil olmayan niteliklerin gözardı edilmeyecek kadar kıymetli olduğunu ifade ediyorum. İşte bu nedenle kendini bilmek diye tanımladığım şeyin hem çemberin içindekileri hem de çemberin dışındakileri içermesi gerektiğini ifade ediyorum.

Kendini bilmek. Kendinin farkında olmak. Kendini düşünebilmek. Kendi varlığını, yine kendi elleriyle işlemek. Şiddetin çözümü, önce kendini bilmekte ve kendi üzerine düşünmekte. Türkiye’deki ve dahi bütün dünyadaki sosyal hizmet eğitiminin nesneyi bilmeye odaklandığı ancak özneyi gözardı ettiğini düşünüyorum. Oysa, nesneyi bilmenin önce özneyi bilmekten geçtiğine yeni epistemolojilere ihtiyacımız var. Bu epistemolojik zemin, şiddet üzerine konuşmada elimizi güçlendirecektir.

Şimdi şiddet üzerine daha bütünlüklü olarak konuşabiliriz. Ancak burada pozitif ayrımcılık yapıp genellikle kişilerarası şiddet kategorisinde değerlendirilen ancak diğer şiddet türleri içine de dahil edebileceğimiz kadına yönelik şiddet üzerinde durmak istiyorum. Kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasına sebebiyet veren faktörler üzerine bütünlüklü bir anlayış geliştirmedikçe sorunun çözümünün zor olduğu kanaatindeyim. İlgili alanın temel tartışmalarından birisi kadına yönelik şiddetin nedeninin ne olduğudur. Şu ana kadar akademiye en tatmin eden açıklamalardan birisi kadına yönelik şiddetin toplumsal cinsiyet temelli olduğudur. Yani kadınların, sırf kadın oldukları için şiddete maruz kalmasıdır. Peki şiddet uygulayanlar, kadınlara sırf kadın oldukları için şiddet uyguladıklarının farkında mıdır? Bunun pek bir önemi yok. Farkında olsa da olmasa da burada dikkat etmemiz gereken şey şiddetin ortaya çıkış zemininin toplumsal cinsiyet düzeniyle olan sıkı ilişkisidir.

Connell (2017) emek, iktidar ve kateksis (cinsel/duygusal bağlanım) yapılarından oluşan bir toplumsal cinsiyet düzeni tanımlar. Bu yapılar nasıl üretim ilişkileri geliştirdiğimizi, iktidarı kimin elde ettiğini, duygusal ve cinsel olarak kimlere ilgi duyduğumuzu belirleyen yapılardır. Erkek egemen bir biçimde örgütlenen toplumsal cinsiyet düzeni kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasına ve meşrulaştırılmasına sebebiyet veren temel toplumsal yapıdır. Bu nedenle sadece Türkiye değil çoğu toplumda bu toplumsal cinsiyet düzeninin erkek egemen bir şekilde devam ettiğini söylemekte beis yoktur. O halde kadına yönelik şiddetin engellenmesi için adı geçen toplumsal cinsiyet düzeninin dönüşmesi gerekiyor. Burada dikkat edilmesi gereken temel hususun şu olduğunu düşünmekteyim. Elbette kadına yönelik şiddetin ortaya çıkmasına sebebiyet veren bazı risk faktörlerinden de bahsedebiliriz. Örneğin madde bağımlılığı, psikolojik problemler, yoksulluk vb. Ancak bu faktörlerin kadına yönelik şiddetin nedeni olmadığı konusunda bir kavrayış geliştirmek zorundayız. Bu risk faktörleri ile kadına yönelik şiddetin nedenleri arasındaki farkı anlayabilirsek sorunu daha kolay çözebileceğimizi düşünüyorum. Daha açık bir ifade ile kadına yönelik şiddet uygulayan alkolik bir erkeğin şiddet uygulamasının temel nedeni alkol bağımlılığı değil, kadına yönelik şiddet uygulayabileceğine imkân veren toplumsal cinsiyet düzenidir. Alkol bağımlılığı riskinin ortadan kaldırılması, kadına yönelik şiddetin tekrar vuku bulmayacağı anlamına gelmez. Ancak toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılması kadına yönelik şiddetin tekrar vuku bulmayacağını garanti edecektir. Farkındayım, zor bir ideal. Ancak eşitlik herkes için. İyi yaşam herkes için. Şiddetsiz bir yaşam temennisi ile...

Kaynaklar:

World Health Organization. (2002). World report on violence and health: summary. Geneva

Connell, R. W. (2017). Toplumsal cinsiyet ve iktidar: Toplum, kişi ve cinsel politika. İstanbul: Ayrıntı Yayınları (3. Basım).

BİR İNSANLIK DRAMI; ERKEKLİK

UMUT YAŞAR GÖÇ

Yazıyı yazmaya başladığım günlerde, ülke gündeminde dizi oyuncusu Can Yaman'ın libidosu üzerine buram buram erkeklik kokan açıklaması vardı. Tabii bu arada her gün sadece kadın olduğu için öldürülen bir kadın cinayeti de ancak bir katliama dönüştüğünde gündemde yerini alıyordu.

Son bir haftada öldürülen üç kadının öldürülmeleri üzerine yeteri kadar hukuki – cezasızlık, idam cezası vb. tartışmalar yapılmakla birlikte işin sosyal/toplumsal tarafında duran erkeklik üzerine tartışma yapılmaması kocaman bir ironi olarak durmaktadır. Terkedilmeyi hazmedemeyen erkek(lik), boşanmayı kabul edemeyen erkek(lik), birisini öldürme iradesi ile sokağa çıkıp aklına güçsüzlüğü ve toplumsal onay görmesi ile bir kadını öldürebileceğini düşünen erkek(lik) ... cinayetler ve erkeklik halleri çoğaltılabilir. Toplumda adeta inşa edilen erkekliğin geçirdiği yolculuk karşılaştığı duraklar ve beslendiği kanallar üzerine kısa bir yolculuk bizim toplumsal cinsiyet eşitsizliği bağlamında kadına yönelik erkek şiddetini anlamamızda ve tabi çözüm üretmemizde önemli ipuçları sunabilir.

Erkeklerle yaptığım bir grup uygulamasında katılımcılardan, yeni doğan iki bebek yüzü fotoğrafı üzerinden bebeklerin cinsiyetlerini tahmin etmelerini istediğimde, bir katılımcının -sağ taraftaki erkek adeta aslan gibi bakıyor, diğeri gülüyor o kız olabilir – yanıtı bizi erkeklik mevzunun çok derinlerine götürüyordu. (Tabii burada uzun uzun beş bin yıllık erkeklik tartışması da yapılabilir ama malum, yerimiz dar.) Doğumla başlıyor gibi gözüken aslında çocuk yapmaya karar verdiğimiz andan itibaren zihinlerimiz teslim olan erkek çocuk sahibi olma fikri doğum öncesi doğum odasının renkler ve sembollerle hazırlanması ile başlamaktadır. Doğumla beraber ad koyma – kahramanlık, sembolik oğlan adları, naif, kırılğan

Umut Yaşar Göç 24 yıldır sosyal hizmet uzmanı olarak çalışmaktadır. 16 yıldır Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda sosyal hizmet uzmanı olarak çalışmaktadır. AÇSHB'den önce ZİÇEV'de (Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı) çalışmalar yapmıştır. 1999 depreminde Adapazarı'nda postravmatik stres bozukluğu yaşayan İsrailli bir grupla 1-1,5 yıl çalışmalar yürütmüştür. Son 5-6 yıldır Ankara ŞÖNİM'de şiddet uygulayan erkeklerle psiko - eğitim grupları yönetmektedir. Şiddet uygulayan erkeklerle şiddet üzerine eğitimler ve farkındalık çalışmaları düzenlemektedir. Ayrıca son 3 yıldır AÇEV'de Baba Destek Programında gönüllü eğitimler vermektedir. Bir oğlan çocuk babasıdır.

kız adları- oyuncaklar- silahla tanışma, kılıç, araba, tamir aletleri içeren oğlan oyuncakları, bebek, mutfak ve ev işleri setleri gibi kız oyuncakları - okunan masallar – Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler, Rapunzel vd. cinsiyetçiliği öğreten kreşler, anaokulları ile ilerleyen erkeklik inşa süreci. . Bu dönemde ayrıca, annenin, babanın ve çevrenin cinsiyetçi dili, özellikle oğlan çocuklarına duygularını bastırması gerektiğini üzerine olan yaklaşımı, – ki bu yaklaşımla yetişkinlikte öfke duygusunu bastırmada şiddeti araç olarak kullanmayı öğrenmesinin temelleri atılmakta- rollerin cinsiyet üzerinden paylaşılması ve zihinlerde pekiştirilmesi, durumları yaşanmaktadır. İlköğretim ile beraber erkeklik inşası, çevrenin daha baskın olacağı, sosyal öğrenmenin etkin olduğu ve soyut zekanın gelişmesi ile beraber ritüellerin ve geleneklerin belirlediği bir dünyada devam etmektedir. Bu dönemde önemli bir eşik de sünnet mevzusudur. Sünnet toplumsal hayatta din/kültürel zorunluluk gereği yapılmakta ve erkekliğe geçişin mührü olarak görülmektedir. Gün sonunda bir cerrahi/tıbbi operasyon olan sünnet, düğün denilen ritüelle (kurulan tahtlar, etrafındaki yeniçeriler, hizmete hazır bekleyen cariyeler) birlikte bir erkeklik gösterisine dönüşmekte, erkek cinsel organı

bir iktidar güç aracı, sembolü halini almaktadır. Ergenlik yılları erkek arkadaşlar, mekanlar, camiler, kahvehaneler, kafeler, eğlence yerleri, kuytu köşe başları, mahalle abilerinden alınan cinsel tedrisat ve milli olmak. Meslek tercihi, askerlik, evlilik ve soyun devamı baba olmak gibi inşa edilen erkeklik sürecinin yeni safhaları.

Her biri ayrıntılandırılmaya, üzerinde değerlendirilmeye muhtaç olan bu erkekliğin inşa sürecinde ortalama bir memleket erkeği hangi güçlerin ve ayrıcalıkların sahibi oluyor?

1- Erkeklik bir toplumsal sözleşmedir. Erkeklik, erkeğin iç dünyasında, ailesinde, sosyal çevresinde ve nihayetinde toplumda kabul gören, yazılı olmayan bir sözleşmeyle iktidarını pekiştirir. Bu bir durgun suyun akışı gibidir. Fark edilmez, herkes buna göre dizayn olur.

2- Erkeklik, kabul gören/onaylanan bir durumdur. Erkekliğin inşa sürecinde beslendiği aile, sosyal çevre, gelenek, görenek, spor, sinema, edebiyat, tarih erkekliği kabul etmiş ona onay vermiş ve hatta kimi zaman da ödüllendirmiştir.

3- Erkekliğin iktidarı ya da güçsüzlüğü. Erkeklik toplumsal ve bireysel iktidarını kurmak için başvurdukları yollar, yöntemler (psikolojik, cinsel ve ekonomik güç, şiddet gibi) aslında büyük korkularının kaybedecekleri iktidamlarının bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Yenilgi ile sonuçlanan erkek ergenlik kavgaları, bir kadın tarafından beğenilmeme veya ret edilmeyeyle başedememe. Mali başarısızlıklar, duyguların bastırılması sadece birkaç örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

4- Erkekler ayrıcalıklı kişilerdir. Erkeklik, durgun su (toplumsal sözleşme) içinde onaylanan ve haklılık/meşruluk algısı üzerine sağlamlaştırılan bir ayrıcalık sahibi olduğu algısını oluşturur. Toplumda iktidar sahibi olmanın erkekler için ezeli ve ebedi, doğal bir hak olarak görülmesine dayanan erkek ayrıcalıkları, erkeklerin özel ve toplumsal alanlarda fiilen sınırsız ve sorgulanamaz bir biçimde diğer herkesten öncelikli oldukları hissiyle pervasızca yaşamalarını sağlıyor.

Erkeklerin, sırf erkek oldukları için, çocukluktan itibaren, her şeyi diğer bireylerden daha çok hak ettikleri fikrinin sürekli hatırlatılmasıyla yetişmelerine dayanan erkek ayrıcalıkları, yetişkinliğe ulaştıklarında erkeklerin toplumun geri kalanından kendilerine itaat ve hizmet etmesini beklemelerine yol açıyor. Bunların erkeğin kendisi yapmak yerine- karısından "ayaktayken bir bardak su getirmesini" istemesinden, çocukların bakımıyla ilgilenmeye tenezzül etmemesine, cinsel ilişkiyi sadece kendisi haz alacak şekilde yönlendirmesinden evdeki sorunlarda şiddetli öfke patlamalarına sığınmasına değin uzanan birçok sonucu vardır. Erkek ayrıcalıkları, erkeklere son derece geniş ekonomik ve siyasal kazançlar yaratıyor. Çoğu zaman kadınların erkeklerden daha düşük ücretler karşılığında çalışmak zorunda bırakılmaları, kadın emeğinin görünmezleştirilmesi, avantajlı sektörlerin erkekler tarafından tutulmuş olması, parlamentoda kadınların sınırlı siyasal temsili bunun en bilinen örnekleri oluşturmaktadır.

Çözüm olarak,

1- Uzun vadede, eşitlikçi oğlan çocuğu ve güçlü kız çocukları yetiştirmek üzerine bir toplumsal kabul/onay gerekiyor. Bu kabul/onay olmadığı sürece eğitim, kültür gibi kurumların buna göre yapılandırılması mümkün olmayacak doğal olarak iklim değişmeyecek ve sadece görünen konuşulacaktır.

2- Kısa vadede, erkeklerle erkeklik üzerine eğitim/farkındalık çalışmaları yapmak. Evlilik öncesi eğitimler, kendini ifade etme ve duygunun ifade edilmesi üzerine eğitimler, eşitlikçi ve ilgili babalığın geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması üzerine eğitimler, şiddet ve etkisi üzerine eğitimler ... İlk akla gelenler.

3- "Erkek ayrıcalıklarından kurtulmak istiyorum" üzerine uzun erimli ve ülke genelinde organizasyonlar. **Gerçekte erkek ayrıcalıkları, erkeklerin de farkında olmasalar da, toplumsal iktidardan pay alabilmek için erken yaşlardan itibaren duygularına yabancılaşmaları sonucunda derin sorunlar yaşamalarına yol açıyor. Her şey bir yana, suç ortak olmamak ve insanca yaşayabilmek için erkeklerin erkek ayrıcalıklarından derhal vazgeçmesi gerekiyor,** temel mantığı üzerine kurulu, erkeklerin dahil olduğu ülke genelinde kamunun, özel sektörün STK'nın destek verdiği, geniş ve uzun süreli etkinlik, kampanya, seminer, sempozyum düzenlemek.

HEMŞERİM MEMLEKET NİRE?

UĞUR ATALAR

Şiddet, insanlığın bilinen ilk dönemlerine kadar dayanan bir olgudur. Tarihte ilk şiddet eylemi Tevrat'ın birinci kitabının dördüncü bölümünde şu şekilde anlatılmaktadır: İlk insan Hz Adem'in Hz. Havva'yı bilmesi, çocukları Habil ve Kabil'in dünyaya gelmesi, Kabil'in çiftçi, Habil'in çoban olması, Tanrı'nın Habil'in kendisine sunduğu sürünün ilk ürünlerini kabul etmesi ve Kabil'in hediyelerini kabul etmemesi, Kabil'in öfkelenerek Habil'i öldürmesi (Yengin, 1997). Bu ilk şiddet olayını, bir öğreti olarak ele almak mümkündür. Hem Adem, hem Havva, hem Kabil, hem Habil ve de hem tüm insanlık için. Ancak bundan sonra yaşanan şiddet olayları, bir öğreti olmaktan çıkmış ve bir duruş halini almıştır. Bu duruş insanın bir başkasına, kendisine veya yaratıcısına karşı duruşudur.

Şiddet, aslında toplumların yıllardır süregelen bir sorunu olmak ile birlikte üzerinde duruluşu nitelik ve nicelik olarak arttırılsa da, şiddet olaylarında azalma olmadığı konusunda sanırım birçok insan hemfikirdir. Sosyoloji, sosyal hizmet, psikoloji, hukuk, ekonomi gibi bilimler şiddet konusu üzerinde bu kadar durmasına rağmen, nedir eksik olan veya yanlış yapılan?

Ian Mathews, Sosyal Hizmet ve Maneviyat isimli kitabında, dünyanın önceki zamanlarına göre mevcut zamanda daha fazla bölünmüş durumda olduğuna, insanlığın ortak unsurlarını, değerlerini belirlemek ve kullanmak için bakım uzmanlarına artan ihtiyaç olduğuna vurgu yaparken, sosyal hizmet biliminin, bilimsel açıklama ya da mantık ve rasyonel düşünce ile manevi düşünme yöntemleri arasında bir denge kurması gerektiğine değinmektedir (Mathews, 2017, s.33). Denge kurmak için bir kaldıraç gereklidir. Denge kurulması ile birlikte ileriye atılım için bir de hız aracı gerekmektedir. Peki nedir bu denge ve hız kaynakları? Necip Fazıl Kısakürek, ahlakı, duyan, düşünen ve hareket eden insanın bütün hareketlerini tatbik edeceği ruhi mizan olarak ele

1990 yılında bu cihana gelmiş, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde 2013 yılında lisans, 2018 yılında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yaşlı Bakımı programında öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Bir Dönem çeşitli liglerde voleybol sporuyla uğraşmış, ayrıca otizmli çocuklara yönelik terapötik rekreasyon faaliyetleri yürütmüştür. İlgi alanları yoksulluk, vakıf çeşmeleri ve edebiyattır.
E-posta: atalarugur1@gmail.com

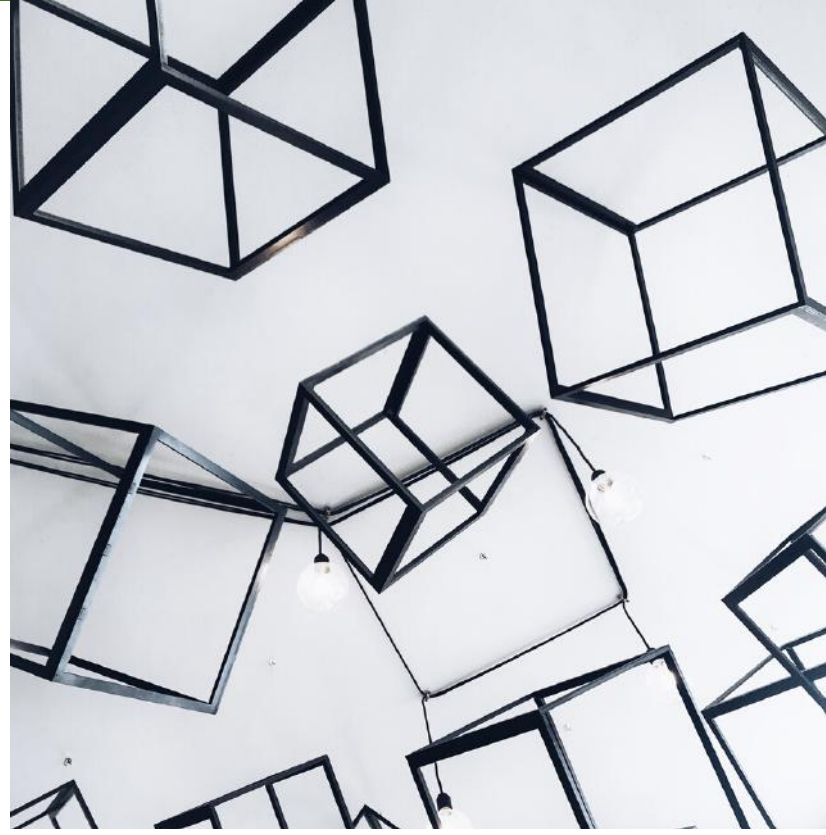
almaktadır (Kısakürek, 2015, sf. 129). Sezai Karakoç ise, estetik ve kültür problemlerine daldığı vakit insanın, inançtan hız almaya dikkat etmesi gerektiğini belirtmektedir (Karakoç, 2016).

Şiddet, aslında içinde vuku bulduğu sosyal ve demografik özellikleri ile herhangi bir kesime mal edilememekle birlikte nerede, ne zaman ortaya çıkabileceği konusunda bir öngörü geliştirilemez. Belirli birey, aile ve toplumlarda şiddet konusunda bazı risk faktörleri ortaya konulabilmek ile birlikte, insanın olduğu her yerde şiddetin var olabileceği gerçeğini kabul etmek gerekir. Şiddet, hatta bunu içsel süreçlerde-sinir veya öfke- olarak kullanmak daha doğru olur, aslında insanın içinde belirli zıtlıkların anlamını bulması ve insanı eyleme geçirebilmek için var edilmiştir.

“Sinir yapıtın silinmez rengi. Her direnişin emek belgeseli. Gözünü sevdiğim sinirim dayanıklı arkadaşım evrensel tellerim. Çok sinir çok yarar çok hayat.” Nuri Pakdil, Yazının Epik Resmi Çekildiği Sırada

Şiddetin estetize edilmemiş dışa vurum ve iç yıkım olduğunu söylemek mümkündür. Yani özle uyumsuz söz, hakikatle uyumsuz düşünce ve merhamete karşıt hareket.

Batı ve Doğu toplumları arasında belki de toplumsal bir karşıtlık gibi duran aslında eylemsel ve düşünsel alanlarda var olan zıtlıkların niteliği sebebi ile geleneksel (traditionnel) ve gelenek karşıtı (antitraditionnel) düşünceler, şiddetin varoluşu üzerine sosyal hizmet açısından farklı görüşler sunabilmektedir. Bu farklılıklar üzerinde uzun yıllar çalışan ve insanlık için önemli eserler sunan Rene Guenon, Modern Dünyanın Bunalımı ve Doğu Düşüncesi isimli eserlerinde, Doğulu'nun düşünce, Batılı'nın ise eylem planındaki başarısından söz etmektedir. Buradan hareketle, mevcut dünya düzeninde Batılı'nın şiddeti, medeniyetini devam ettirme aracı olarak kullanışı, düşünceden yoksun eylemlerinden kaynaklanmaktadır. Burada düşünceden kastımız, derin düşüncedir. Yani merhamet: aklın sınırlarını ipekten ağlarla ören ilkbahar esintisi.

Bu esinti bir Barış Manço şarkısını arka fona yapıştırır. O anda ölüm dikkati, zırh olarak giyilmiştir. Şiddete maruz kalmamak için değil de maruz bırakmamak için.

-“Tek bir soru: Hemşerim memleket nire?”

-“Bu dünya benim memleket.”

-“Hayır, anlamadın. Hemşerim esas memleket nire?”

-“Bu dünya benim memleket.”

-“Tövbe, tövbe, tövbe.”

Kaynakça

- Karakoç, S. (2016). Diriliş Neslinin Amentüsü (41. b.). İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Kısakürek, N. F. (2015). Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu (23. b.). İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
- Mathews, I. (2017). Sosyal Hizmet ve Maneviyat. (N. Özmen, Çev.) İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Yengin, H. (1997). Bir İletişimsizlik Biçimi: Şiddet. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 147-218.

KİTLESEL ŞİDDETİN VARLIĞINDA SOSYAL HİZMET KENDİSİNİ NASIL KONUMLANDIRIR?

ARŞ. GÖR. HAKAN SAKARYA

Bu metni yazmaya başladığımda kendimi kitlesel şiddeti hangi örnek üzerinden somutlaştırabileceğimi sordum ve o kadar çok yanıt buldum ki! Gerçekten de dünya tarihi bu konuda pek çok örnekle dolu. Sosyal hizmet uzmanlarının şiddetin farkında olması ve var olan şiddetin tarihi hakkında bilgi sahibi olması mesleki uygulamanın niteliği açısından son derece önemlidir. Bu yazıda ele alacağım meselenin kitlesel şiddetin var olduğu durumlarda sosyal hizmetin kendisini nasıl konumlandıracağıyla ilgili olması ve dergimizin okuyucu kitlesinin niteliği itibarıyla tarihin görece daha yakın, bilinirliği daha yüksek ve daha çarpıcı gerçekliğe sahip bir örneğini seçmeye karar verdim: Nazi Almanyası.

Peki modern ulus devletlerin meşru güç kaynağı olarak tüm ihtişamıyla ayakta olduğu ve şiddet tekeli elinde bulundurduğu gerçekliği gözümüzün önünde dururken neden Nazi Almanyası örneğini ele alıyoruz? Yanıt aslında çok basit: Kimi devletler tarihsel hakları olarak gördükleri ve sahip oldukları gücü vatandaşlarının refahını artırmak için olumlu şekilde kullanırken Nazi Almanyası sahip olduğu gücü baskıcı şekilde kullanarak kimi zaman yaş, kimi zaman ise ırk, dil, din, sınıf ne kadar farklılık varsa ona yönelmiş, bununla yetinmeyip sahip olduğu şiddet tekeline vatandaşlarını da ortak edip kitlesel şiddeti benzersiz ölçekte yaratmıştır. Kuşkusuz hepimizin bildiği Holocaust, kitlesel şiddetin şimdiye kadarki en yıkıcı örneğidir. Peki ne olmuştur da 20. Yüzyıl'ın ilk yarısında dahi tarihin gördüğü en büyük kitlesel şiddet olayı yaşanabilmiştir? Neden engellenememiştir? Eğer engellenebilirse bu nasıl yapılabilirdi? Bu soruların yanıtlarında aslında sosyal hizmetin konumlanışının izdüşümleri yer alıyor.

Holocaust'a giden yolda taşların nasıl döşendiği ise güç ilişkilerinde aranmalıdır. Dolayısıyla ilk olarak, sosyal hizmet uzmanları olarak bizlerin içerisinde var olduğu toplumun güç ilişkilerine dair derin bir kavrayışa sahip olmamız önemlidir. Bu kavrayışı geliştirirken ise kimliğimize ait önkabullerden sıyrılarak mesleki değerlere bağlı bir düşünce sistemi oluşturmak önemlidir. Gücün anlaşılması zor doğasına rağmen hangi amaçla ve nasıl kullanıldığına dair sorular aslında sosyal

2016 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünden lisans derecesi ile mezun oldu. Aynı yıl başladığı Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalı yüksek lisans programını 2018 yılında "Sosyal Hizmet Akademisyenlerinin Orduda Sosyal Hizmete İlişkin Görüş ve Düşüncelerinin İncelenmesi" başlıklı tez ile tamamlayarak bilim uzmanı unvanını kazandı. Sekiz ay boyunca Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) kapsamında sosyal çalışmacı unvanı ile Keçiören Sosyal Hizmet Merkezi'nde görev yaptı. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim Dalı doktora programında öğrenimini sürdürmekte ve araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. hakansakarya@hacettepe.edu.tr

hizmetin güç ilişkileri içerisinde kendi konumunu belirlemek için sorduğu sorulardır. Bu sorgulamayı yaparken de çok odaklı bakışa sahip olmak gereklidir.

Aslında 'güçlü' ya da 'güçsüz' olmak bağlama göre değişen, dinamik bir yapının içerisinde 'okunması' gereken bir durumdur. Gücün kim tarafından, hangi yetki ile, kimlere yönelik ve nasıl kullanıldığı güç ya da güçsüzlüğü belirleyen ölçütler olarak sıralanabilir. Bu çerçevede, Nazi Almanyası'nın kitlesel şiddetini bu ölçütlere göre düşünelim: güç elitleri, meşru güce sahip olarak, ırk ve dini farklılıklara sahip olanlara yönelik, baskıcı şekilde gücü kullanmaktadır. Güçsüz bireyler ise farklılıkları nedeniyle baskı ve zulme uğrayanlardır. Sosyal hizmet de bu güçsüz gruplarla

ilgilenir ve kendisini onların yanında, onlarla birlikte haklarını savunmak üzere konumlandırır. Baskı yaratan her güç unsurunun karşısında konumlanmak sosyal hizmet uzmanları için adeta mesleki bir sorumluluk oluşturur. Sosyal hizmet uygulamalarının ortak amacı bireylerin güçlenmelerini ve kendi yaşamları üzerindeki kontrollerini ele almalarını sağlamaktır. Bireylerin güçlenmesi ise kişisel, kişilerarası ve politik düzeyde ele alınır. Ezilenlerin Pedagojisi eseriyle muazzam bir etki yaratan Freire'nin modeli, sosyal hizmet uygulamasında bireylerin failliğinin gelişmesi, özgürleşmesi ve güçlenmesi temelinde kullanılmaktadır. Bu etki büyük ölçüde eleştirel bilinç, diyalog, eylem ve sosyal değişim kavramları ile olmuştur ve bu kavramlar uygulamada bize yol gösterir.

Buraya kadar ele aldığımız Nazi Almanyası örneği en çarpıcı örnek olsa da yazının başında belirttiğim gibi tek örnek değil. Toplumun düzensizliğe karşı kendisini kısıtlayan bir yapı olan devlet sistemine meşruiyet sağlaması ve kendi adına kullanması için gücü devlete teslim etmesi yarar sağlayabildiği gibi gücün baskıcı şekilde kullanılması tehlikesini de içinde barındırır. Bu dikotominin birçok örneği Sosyal Hizmet Magazin'in Ekim 2018 sayısında tanıtılan Ulusların Düşüşü isimli kitapta yer almaktadır. Son tahlilde, sosyal hizmet, sürekli olarak kendisini içerisinde var olduğu durumları değerlendirerek yeniden ve yeniden konumlandırır; baskıyı ve güçsüzlüğü anlamak için sürekli gücü yapısökümüne uğratır. Bireylerin eleştirel bilinçlerini geliştirmelerinde yardımcı olur,

eylemselliklerini artırarak şiddete karşı direnmelerini sağlar ve bireyleri kendi dünyalarını dönüştüren sorumlu özneler haline gelmeleri için cesaretlendirir.

Bu noktada yazıyı sonlandırırken şunu tekrarlamakta yarar görüyorum. Burada örneğini ele aldığımız gibi bir ırka aidiyeti ya da dine mensubiyet nedeniyle uygulanan bu ölçekte bir kitlesel şiddeti günümüzde görmüyoruz ve umarım bir daha görmeyiz de; ancak günümüz şartlarındaki kitlesel şiddetin farkında olmalıyız. Santayana'nın bugün Auschwitz'de yer alan sözü bu sorumluluğu bizlere yüklemektedir: "Geçmiş hatırlamayanlar, onu tekrar etmeye mahkumdurlar". Gücün baskıcı şekilde kullanımı, başkasının düşünceleri ve eylemleri üzerinde kontrol sahibi olmayı ifade eder. Dolayısıyla kitlesel şiddeti salt fiziksel olarak yok etme çabası şeklinde değil, düşünsel olarak başkaları üzerinde iktidar kurma pratikleriyle de düşünmek gereklidir. Neyse ki sosyal hizmet kendi konumunu tarihi itibarıyla belirlemiştir ve bu mücadelede her zaman öne çıkan bir değerdir.

**"KTO NIE PAMIĘTA HISTORII SKAZANY
JEST NA JEJ PONOWNE PRZEŻYCIE"**

GEORGE SANTAYANA

**"THE ONE WHO DOES NOT REMEMBER
HISTORY IS BOUND TO LIVE THROUGH IT
AGAIN"**

GEORGE SANTAYANA

HAYVANA YÖNELİK ŞİDDETİ GÖRMEZDEN GELMEK

MİRAY KANATLI

Yazıma Hayvan Hakları Bildirisi'nin hayvan haklarını nasıl tanımladığı ile başlamak istiyorum. 15 Ekim 1978'de Paris UNESCO evinde ilan edilen Hayvan Hakları Bildirisi'ne göre; "Bütün hayvanlar yaşam önünde eşit doğarlar ve aynı var olma hakkına sahiptirler. Bütün hayvanlar saygı görme hakkına sahiptir. Bir hayvan türü olan insan, öbür hayvanları yok edemez. Bu hakkı çiğneyerek onları sömüremez. Bilgilerini hayvanların hizmetine sunmakla görevlidir. Bütün hayvanların insanca gözetilme, bakılma ve korunma hakları vardır. Hiçbir hayvana kötü davranılamaz, acımasız ve zalimce eylem yapılamaz. Hayvanlardan insanların eğlencesi olsun diye yararlanılamaz, hayvanların seyrettirilmesi ve hayvanlardan yararlanılan gösteriler hayvan onuruna aykırıdır. Hayvanları koruma ve savunma kuralları, hükümet düzeyinde temsil olunmalıdır. Hayvan hakları da insan hakları gibi yasayla korunmalıdır..." Bizim yasalarımıza göre ise Türk Ceza Kanunu 151. Maddeye göre "Haklı bir neden olmaksızın, sahipli hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerinin azalmasına neden olan kişi mağdurun şikayeti üzerine dört aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır." Hayvan, bu yasada, mala zarar verme suçunun konusu olarak ele alınmıştır. Bu hareket sahipsiz bir hayvana karşı gerçekleştirildiğinde ise "mala karşı işlenen" bu suç bile değil, kabahat sayılmaktadır. Oysa hayvanlara zarar vermek, onları istismar etmek ve sömürmek, bir 'kabahat' değil, her şeyden önce bir suç ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir kötücül eylemdir. Hayvanlar birer 'mal' olmanın çok ötesinde aynı insanlar gibi duyguları olan, acı çeken, üzüyen ve hakları olan canlılardır.

Hayvana yönelik şiddet iki şekilde ele almak mümkün. İlki hayvanlara doğrudan şiddet, ki alt başlığı hayvan istismarı, ikincisi ise dolaylı şiddet. Doğrudan şiddette, hayvanlara fiziksel olarak uygulanan ve onlara doğrudan zarar vermeye yönelik bir şiddet türünden bahsederken, dolaylı şiddette hayvanların ticari olarak sömürülmesine, kötü ve insanlık dışı muamelelere maruz kalmalarına sebebiyet

1989 Malatya doğumludur. 23 yıldır Ankara'da yaşamaktadır. Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi bölümü mezunudur. Şu anda da Anadolu Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümünde öğrencidir. Serbest zamanlı grafik tasarım yapmaktadır, sivil toplum bilinci yüksektir. TEMA Vakfı ve Engelli Kadın Derneği'nde gönüllüdür. Hayvanları sever, onları olabildiğince korumaya ve haklarını savunmaya çalışır. miraykanatli@hotmail.com

veren düzenin bir dişlisi olmaktan bahsedebiliriz. Doğrudan şiddet daha gözle görülür, elle tutulur ya da fark edilir iken dolaylı şiddetini tespit etmek o kadar kolay değil. İnsanların farkındalık seviyelerini yükselterek, hayvanların gösteri ya da teşhir amaçlı sömürüldüğü bu ticari ve eğlence merkezlerine gidilmemesi noktasında toplumda bir uyanış oluşturmak gerekli. Bu konuda son yıllarda sosyal medya ve hayvan hakları savunucuları güzel bilinçlendirme çalışmaları yapıyor. Toplum gün geçtikçe, faytonların birer nostalji ögesi değil, atlara zulüm olduğunu bu kampanyalar sayesinde öğreniyor. Aynı şekilde kürk giymenin hayvanlara özgü olması gerektiği de artık toplumda yaygın bir görüş haline aldı. "Ben almasam da zaten üretilmiş nasıl olsa..." gibi bir mantık tam da bu gayriinsani tüketim biçiminin istediği bir bakış açısı. Kimse kürk almasa üretim yapılmayacak ve bu eziyet son bulacak.

"Ben tek başıma neyi değiştirebilirim ki?" sorusu bazen aklımıza gelebilir ama unutulmamalıdır ki bir kişinin tarih yazdığı olmuştur. Asla umudumuzu kaybetmemeli ve deniz yıldızı hikayesindeki gibi ne kadar deniz yıldızını kurtarsak kardır mantığıyla hareket etmemiz gereklidir. Dolaylı şiddetin bir diğer basamağı ise hayvan satın almaktır. Sokaklarda ve barınaklarda sıcak bir yuvası olmasını isteyen onca kedi köpek varken, pet shop'lardan evcil hayvan satın almak da bu kara düzenin bir parçası olmaktadır. Çünkü biz hayvan satın aldıkça bu dükkan sahipleri kar elde etmekte ve bir mal gibi satılacak yeni hayvanları satmak üzere getirmektedirler. Benim de beş yıl önce sahiplendiğim bir kedim var ve sokağa taşıma kabıyla atılmış cins bir kedi. Muhtemelen bir çocuğun karne hediyesi idi ve yaramazlık yaptığı için ya da artık istemedikleri için öylece bırakılmış. Hayvan sahiplenirken enine boyuna düşünülmeli bir gün bırakmak zorunda kalır mıyım diye, çünkü bu çok ciddi bir sorumluluk aynı zamanda. Bir anlık hevesle ya da bir anlık acıma duygusuyla alınan hayvanları gün gelince sokağa terk etmek onlara yapılabilecek en büyük kötülük, çünkü onlar insanlardan çok daha vefalı ve bizi aileleri olarak benimsiyorlar.

Sirklerde de yine çeşitli hayvanlar eğiticileri tarafından perde arkasında kötü muameleye maruz kalmaktadırlar: Bu da hayvana yönelik dolaylı şiddetin bir örneğidir. Eğlence amaçlı teşhir ve kötü muamele tüm sirk hayvanları için de geçerlidir. Hayvanları sömürerek onlardan ticari birer malmışçasına gelir elde etmek ya da bu düzene gösterilere giderek ortak olmak, insan onuruna da hayvan onuruna da aykırı bir durumdur. Çocuklu aileler, çocuklarıyla eğlenceli vakit geçirmek ve değişik bir aktivitede bulunmak niyetiyle yani masumane duygularla bu gösterilere gitmek isteyebilirler, ancak biraz detaylı düşünürlerse hayvanların sahne arkasında kapalı kafeslerde tutulduğu, aç bırakıldığı, dövüldüğü ve 'eğitmek' adı altında doğalarına ve hayvan haklarına aykırı muamelelere maruz kaldığı bir düzenin bir parçası olduklarını anlayacaklardır. Bu gösterilere ilgi olmasa, biletler satılmasa bu hayvanlar özgürlüklerine kavuşabilirler. Yine sirk sömürüsü mantığı ile çok benzer bir durum geçen sene İstanbul'da bir kafede yaşandı. Dört beş metrekairelik kapalı bir cam mekanda sadece ileri-geri gidebilen bir aslan, kar amaçlı sömürüye maruz kaldı. İlgili şikayetleri yaptık, ancak alınan cevaplar tatmin edici olmanın çok uzağındaydı, çünkü bu kafenin ruhsatlı olduğu söylendi.

Yunus parkları da dolaylı şiddetin bir başka ayağı. 'The Cove' isimli belgeselde de açıkça ortaya konmuştur ki yunuslar küçükken tüm aileleri katledilerek eğitilmek üzere ele geçirilir ve bu parklarda eğlence amaçlı teşhir edilir. Bu yunusların dişleri eğitmenlerine zarar vermesin diye sökülür ve insanlık dışı bir muameleye maruz bırakılırlar. Çocuklu aileler çocuklarını tatillerde eğlensinler diye bu parklara götürürken aslında nasıl bir zulme ortak olduklarından bihaberdirler. Son yıllarda sivil toplumun ve sosyal medyanın

da etkisi ile bu parklar hedef haline gelmektedir ve hayvan hakları savunucuları tarafından karanlık yönleri gün yüzüne çıkarılmaktadır.

Kuş tüyü, kaz tüyü de hayvanların dolaylı sömürüsüne bir örnektir. Kaz tüyü montlar hafif olmaları ve sıcak tutmaları nedeni ile kışın kimi insanlarca tercih edilir. Aynı şekilde kaz tüyü yastıklar da rahat oldukları için kimi insanlar tarafından kullanılır. Ancak bu kişiler üstlerinde büyük bir insanlık yükü taşımaktadırlar. Canlı canlı tüyleri yolunan kazlar acılar içindeyken insanoğlu başını kaz tüyü yastıklara nasıl rahatça koyabilir ve kazlar tüyleri olmadan üşürken o montlarla insanoğlu nasıl içini ısıtabilir, anlamak oldukça zor. En güzel ses kişinin vicdanının sesidir. Birey bu sese kulak vermelidir.

Doğrudan şiddet ve hayvan istismarı ise toplumumuzda karşılaşılan bir durum. Hayvanları istismar etmek, onları sömürmek insan ahlakıyla bağdaşabilecek bir durum olmadığı gibi aynı zamanda hayvanlarda fizyolojik ve psikolojik zarara hatta ölümlere neden olmaktadır.

Doğrudan şiddete ve istismara ise en çok maruz kalanlar sokakta yaşayan hayvanlar olmakla birlikte sahiplenilen hayvanlar da bazen şiddete maruz kalabilmektedir. Sokak hayvanları, insanların sevgisine de fiziksel şiddetine ve istismarına da her an açıktır ve daha kötüsü kimden ne geleceğini bilmeden yaşıyorlar. Sokaktan geçen bir kişi onların başını okşayıp onlara sevgiyle de yaklaşabilir, benim de bir keresinde şahit olduğum ve anında müdahale ettiğim gibi elindeki poşetten yemek verecekmiş gibi bir sokak köpeği yavrusunu yanına çağırıp ona vurabilir ve dahası onu istismar edebilir de. Bu tamamen karşılarındaki insanın insafına bağlı. Çünkü maalesef bu konuda yaptırımını yüksek cezalar ve çok kapsamlı koruyucu tedbirler bulunmamakta. Haberlerde sıklıkla hayvana yönelik şiddet vakalarını okumaktayız, hatta bazen bu kişiler, televizyon ekranlarında görünen kişiler dahi olabilmekte. Papağanına şiddet uygulayan adamı sanıyorum hatırlarsınız, gündem olmuştu ve kamuoyundan oldukça tepki görmüştü. Ancak kamuoyu tepkisi, sivil toplum baskısı yaptırımını yüksek ve caydırıcı yasalar çıkarmak için çok önemli adımlar olmasına rağmen ne yazık ki yeterli değil.

Hayvanlara yönelik işlenen suçların da insana yönelik işlenen suçlar kadar dikkate alınması gerekiyor. Hayvana bilinçli ve kasten zarar veren bir insan, insanlara da zarar vermekte bir sakınca görmeyecektir.

Görmezden Gelmek de Şiddettir

Toplumsal olarak bir yabancılaşma söz konusu. Sanki sorunları görmezden gelince onlar yok oluyor gibi. Keşke öyle olabilseydi... Sokakta yaşayan hayvanlar, hayatta kalma içgüdüğü ve becerileri doğrultusunda çöpleri karıştırmak suretiyle yemeğe ulaşabiliyorlar, ancak buradaki esas sorun düşünmeden çöpe attığımız yemek artıklarına bu canlılar büyük bir gayretle ve çöp kamyonları gelene kadar acele biçimde ulaşmak durumunda kalıyorlar. Açlığın, susuzluğun yanı sıra sevgisizlik ile de başetmek zorundalar. Kağıt toplayıcılarının sokak köpeklerine şiddet uyguladığına kaç kere şahit oldum ve müdahalede bulundum. Mahallemizde sokak hayvanlarına düzenli mama ve su götüren birkaç aileden biriyiz. Köpeklere mama ve su verdiğimiz ve hatta en önemlisi onlara sevgi gösterdiğimiz için mahallemizde kaç defa sözlü tacize uğradık ancak tüm bunlar beni ve ailemi onlara hayatta kalmaları için yardım etme düşüncesinden vazgeçirmedi. Aç bir hayvan gördüğümüzde arkamızı dönüp gitmek bizi de suç ortağı yapar.

Empati Sorumluluk da Getirir

Ben bu yazıyı kaleme alırken, apartmanın bahçesinde ara sıra annelerinin gelip emzirdiği dört yavru köpeğe bakmaktayız. Onlara barınak yaptık ve bu kış güvenli bir biçimde geçirmeleri için uğraşıyoruz. İlk gün iyilik olarak yaptığın ikinci gün görevindir diyebilirim. Çünkü süreklilik

iyiliğin bir parçası ise anlamlıdır. Bunu onlarla olan devamlı iletişimimde daha da iyi anlamış bulunuyorum. Empati duygusu 'insan' olmanın temel gereğidir. Empati, hayatın içinde yaşayıp giderken, kendi sorunlarımızla başetmeye çalışırken, kendimizden başka hayatlar olduğunu hatırlatır bize; hem yalnız olmadığımızı hem de güçlü olduğumuzu anlatır.

Hak savunuculuğu, sivil toplum ve kamuoyu, yasa yapımında önemli adımlar. Kimse kendi gücünü azımsamamalı. Herkesin haksızlığa karşı duracağı bir yol, bir yöntem vardır. Küçük-büyük demeden herkes katkıda bulunmalı. Ve unutulmamalı; Martin Luther King'in dediği gibi, **"Bir yerdeki adaletsizlik, her yerdeki adaletle tehdittir."**

KUŞATILMIŞ YAŞAMLARDAN ÖZGÜRLEŞMEK

İLKAY BAŞAK ADIGÜZEL

Öznenin kontrol altında tutulması gereksinimi, ilk sosyal örgütlenmelerin kurulduğu zamandan bu yana var olagelmıştır. Özgür iradeyi, değer üreten bilişi ve kazanç üreten bedeni kontrol altında tutarak daha fazla güç elde etmek isteyen iktidar, bu amacı gerçekleştirmek üzere çağlar boyunca farklı denetim mekanizmaları kullanmıştır. Foucault bunu, biyoiktidarın bir normalizasyon toplumu oluşturması olarak açıklar. Ataerkil toplumlarda iktidar olan erkektir. Temel amacı ise farklı erkeklikleri ve kadınlıkları kontrol altına alarak toplumu itaatkârlaştırmaktır. Benzer bir durumu Bourdieu'nün itaatkar-tahakküm ilişkisi karşılaştırmasında da görebilmek mümkündür. Tahakküm kurucu erkek; kadını, yaşama kendi kurduğu erkek egemen bir yanılsamadan bakmaya zorlar. Böylece ataerkil değerlerle örülü düzen, zaman içerisinde kadının gerçekliği haline gelir. Otoritenin kurduğu sistem, koyduğu kurallar içselleştirildiğinde bireyin kendisi başlı başına bir denetim mekanizmasına dönüşür. Şiddete maruz bırakılan kadının, kendisine şiddet uygulayan kişinin davranışlarını gerekçelendirmesinin bir nedeni de budur. Kadının gerçeklik ve nesnellik algısı tamamen çarpıtılmıştır.

İtaatkar yaratımında, yakın sosyal çevrenin (aile, arkadaş, komşu vb. sistemlerinin) ve iktidarın kurduğu düzene mutlak bağlılık gösteren kamusal sistemlerin (sağlık, yargı, güvenlik vb.) büyük payı vardır. Kadının erkeğin taleplerine itaat göstermesi durumu, kuşak aşkın olarak aktarılmaktadır. Kadının belirli koşullarda şiddete maruz bırakılmasının ve erkeğin şiddet uygulamasının bir ailedeki tüm üyeler tarafından normalleştirilmesi durumunda aileye katılan yeni üyeler de sosyal öğrenme yoluyla bu bilgiyi büyük ölçüde içselleştirir. Bu durum kadın erkek arası eşitliksizlikleri pekiştirirken, kadının insan hakkı ihlali olan şiddeti gerekçelendirmekte ve normalleştirmektedir. Böylece beden, içten dışa iktidarın denetim mekanizmalarıyla kuşatılır. Kadın, erkeğin yasasına uymadığı için kendisini suçlarken yakın çevresi tarafından aynı gerekçeyle yargılanır, dışlanır

1987 yılında Ankara'da dünyaya gelmiştir. 2010 yılında Hacettepe Üniversitesi İİBF SHB'de lisans eğitimini, 2013 yılında Hacettepe Üniversitesi SH ABD'de yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2011 yılında Sağlık Bakanlığı'na bağlı Şereflikoçhisar Devlet Hastanesi'nde sosyal çalışmacı olarak yedi ay hizmet verdikten sonra hala araştırma görevlisi olarak çalıştığı Hacettepe Üniversitesi İİBF SHB'de göreve başlamıştır. 2019 yılında psikodramatist ünvanını almıştır. Aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet ABD'de, tecavüze maruz bırakılan kadınların tecavüz sonrası yaşam deneyimlerini konu alan doktora tez çalışmasını tamamlamıştır. Mesleki ilgi alanları; tecavüz, cinsel travma sonrası iyileşme, kadına yönelik erkek şiddetiyle mücadele, ruhsal iyileşmede psikodramanın kullanımı ve grupla sosyal çalışmadır.

şiddete maruz bırakılır. Ölüme bir kala yardım almak için başvurduğu kamu kurumları ise çoğu zaman kadını yalnız bırakır ya da şiddet ortamına geri dönmesine sebep olur. Böylece kadının şiddeti hak ettiği, şiddetsiz bir yaşam sürdüremeyeceği yönündeki kehanet, kendini gerçekleştirmiş olur.

Şiddetin Dönüştürücülüğü...

Birey üzerindeki denetim ve kontrolün en etkili araçlarından biri şiddettir. Şiddeti uygulayanın kimliği, bize itaatkar bedenler yaratan tahakküm kurucu otoritenin kim olduğunu söyler: ataerkil erkek.

Şiddetin amacı her zaman için erkeğin kadına isteğini kabul ettirmesi değildir. Saldırgan erkek, çoğunlukla şiddeti yalnızca uygulayabildiğini göstermek, kadının yaşamasına ya da ölmesine izin verecek güce sahip olduğunu göstermek için yapar. Çünkü kadın bedeni değersizdir, yok edilebilirdir.

İktidar, ancak hiyerarşik bir sosyal örgütlenmeyle ayakta kalabilir. Hiyerarşinin farklı basamaklarındaki bireyler iktidarın gücünden pay almaya devam ettikçe eşitsiz yapı varlığını sürdürecektir. Hegemonik erkeğin diğer erkeklikler üzerinde, diğer erkekliklerin kendilerinden daha alt düzeyde konumlanmış erkeklikler ve farklı kadınlıklar üzerinde birtakım ayrıcalıkları vardır. Ayrıcalıkların korunması ve geliştirilmesi arzusu, bulunulan konumdan elde edilen ikincil çıkarlar ezen-ezilen ilişkisini sürekli kılar. Hiyerarşiyi yıkmak isteyenlerin sesi daha üst basamaklara çıkmadan susturulur. Onların yetersiz kalması halinde ise eril kurumlar bu görevi üstlenir.

Türkiye’de Durum Nasıl?

Kadına yönelik her türlü şiddet ve ayrımcılığın sonlandırılmasını, kadınların insan haklarının güvence altına alınmasını ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını amaçlayan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (2011) ve Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (1985), imzacı ülkeleri bu amaçlara yönelik stratejileri hayata geçirmekle yükümlü kılar. Peki bu sözleşmelerin imzacısı olan Türkiye’de sözleşmenin gerekleri ne ölçüde yerine getiriliyor?

CEDAW komitesine sunulan gölge raporlara göre son 10 yılda (2008-2018 yılları arasında) gerçekleşen kadın cinayeti sayısında ciddi bir artış söz konusu (2,337 kadın). Bu cinayetlerin önemli bir kısmı, kadın saldırganı şikayet ettiği, koruma kararı çıkarttığı halde gerçekleşmiş durumda. Zihinsel engelli ve trans kadınlar başta olmak üzere kadınlara yönelik fiziksel ve cinsel şiddet ve/veya cinayetlerin sayısında artış görülüyor. Kadınların öldürülme, tecavüze maruz bırakılma ya da suçlanıp dışlanma korkusuyla genel olarak şiddete sessiz kaldığı göz önünde bulundurulacak olursa bu sayının çok daha yüksek olduğu söylenebilir. Kadını erkeğin mülkü olarak gören geleneksel ataerkil bakışla oluşturulmuş ceza kanunu, ceza indirimleriyle kadına yönelik şiddeti adeta ödüllendiriyor. Bu durum yeni suçlar için saldırganı cesaretlendirirken suça maruz bırakılanı da kendi adaletini sağlamaya itebiliyor. Kadına yönelik şiddetin bu denli yaygın olması (2014 Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması’na göre kadınların %38’i fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz bırakılıyor), ülkedeki koruyucu-önleyici mekanizmaların yeterince etkili işlemediğini gösteriyor. Kadınlar yardım alma amacıyla başvurdukları kamu kurumlarında (karakol, hastane, mahkeme sürecinde vb) kurumsal şiddete maruz bırakılıyor. Ülkedeki kadın deneyimlerinin gösterdiği üzere kadını güçlendirici, destekleyici hizmetler de yeterli ve ulaşılabilir değil. Büyük bir sosyal sorun olan kadına yönelik şiddetle mücadelenin yolu ise CEDAW ve İstanbul Sözleşmelerinin gereklerinin yerine getirilmesinden, eril kurumların eşitlikçi dönüşümünden yani eril iktidarın kökten yok edilmesinden geçiyor.

KAYNAKLAR

- Bourdieu, P. (2015). Eril Tahakküm. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
 Connell, R. W. (2017). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
 Ecevitoglu, P. (2012). Namus, Töre ve İktidar. Ankara: Dipnot.
 Foucault, M. (2012). Cinselliğin Tarihi. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
 Sancar, S. (2009). Erkeklik İmkansız İktidar. İstanbul: Metis Yayıncılık.
 Türkiye CEDAW Sivil Toplum Yürütme Kurulu. (2016). 7. Periyodik Dönem Gölge Raporu. Temmuz 2016.
 Erişim: 12.02.2020. Ağ adresi: <https://kadinininsanhaklari.org/wp-content/uploads/2018/08/cedaw-g%c3%b6lge-2016-TR.pdf>

KADIN ÇALIŞMALARI SOSYAL ÇALIŞMACILAR İÇİN NEREDE DURUYOR?

* GÖRKEM KELEBEK
KÜÇÜKARSLAN

Kendimi lisans hayatımdan beri kadın mücadelesi içinde bulmuş bir kadın olarak, kadın çalışmalarının aslında bizim için nerelerde karşımıza çıkacağına biraz değinmek istiyorum. Aslında hepimizin bildiği gibi lisans derslerimize başlar başlamaz toplumsal cinsiyet kavramı ile tanışmayanlar bir hoşbeş ediyorlar. Çünkü bu lisans hayatımız boyunca, kendi kişisel hayatımızda sıklıkla kullanacağımız; içini doldurup boşaltacağımız ve tekrar dolduracağımız bir kavram olacak, hatta kavramdan ötesi. Bir yeniden inşa süreci, evet kendimiz için. Sosyal sorunlar dersinde ayrı bir alanda kadını tartışırken, engelli bir kadını engellilerle sosyal hizmet dersinde farklı bir yerde alacağız. Ya da sosyal hizmet tarihine baktığımızda sosyal hizmetin kadın mücadelecilerinden Jane Addams'a değinmeden edemeyeceğiz. Lisans hayatımızda feminist sosyal hizmet, toplumsal cinsiyet, kadın ve toplumsal cinsiyet gibi bölüm içi ve bölüm dışı derslerle bilgi dağarcığımızı genişleteceğiz. Peki ya sonra?

Ben kendi deneyimimden de yararlanarak aslında bu bilginin ötesinde yüksek lisansa ya da doktora başlamayı düşünenler için kadın çalışmaları açısından bir parantez açmayı, belki bazılarınızın kulağına kar suyu kaçırmayı hedefliyorum. Olur da ilgilenen olur diye birkaç kadın çalışmaları programından bahsetmek istiyorum. Lisansüstüne ilgi duyanlar için; Akdeniz

* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde 2013 yılında lisans eğitimini tamamlamış ve 2016 yılında "Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanan Kadınların Deneyimleri" üzerine yazdığı yüksek lisans tezi ile bilim uzmanı unvanını almıştır. Şu anda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde çalışmakta ve aynı bölümde doktora eğitimine devam etmektedir. Kadın, boşanma, feminist çalışma alanlarında çalışmaktadır. gorkemkelebek@gmail.com

Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet, Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları, Ege Üniversitesi Kadın Çalışmaları, Hacettepe Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları, Mersin Üniversitesi Kadın Araştırmaları, ODTÜ Kadın Çalışmaları bölümlerini sizin ilginize sunmak istiyorum. Lisansüstünde eğitim görenler ya da eğitim görmeyi düşünenler için bir seçenek olarak bulunsun. Bence bulunmasın gerçi, bizzat deneyimlensin. Ya da Hacettepe'deki Sosyal Hizmet bölümündeki gibi "feminist metodoloji" dersleri olarak da dimağlarımızın gelişmesine katkı sağlayabiliriz diye düşünüyorum. Bunu düşünmenin ötesinde, gerek Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmalarında yaptığım yüksek lisans

deneyimim gerekse Hacettepe Üniversitesi'nde aldığım cinsiyet körü olmayan, kadına duyarlı derslerin ve de hocaların bizleri ayrıca donanımlı hale getirdiği kanısındayım. Peki, kadın çalışmaları sosyal çalışmacı kimliğime neler kattı? Bence çok şey. Hatta kimliğimin inşasında oldukça merkezi bir yerde durduğunu düşünüyorum. Örneğin bu kapsamda aldığım dersleri düşündüğümde: Edebiyatta kadını nasıl okumalıyım? Film izlerken feminist analiz nasıl yapabilirim? Queer bize ne katar? Kadın emeği odağından bakmak neyi görmemizi sağlar? Feminist bir araştırma nasıl yapılır? Feminist hukuk bağlamında kadın hakları nasıl tartışılır? Ve daha bir sürü sorunun cevabını bulduğum bir yer oldu. Elbette bu bakış açılarını elde etmek; sosyal çalışmayı uyguladığım, deneyimlediğim, gözlemlediğim her alanda bana destek oldular. Özellikle danışanların / müracaatçıların çoğunluğunun kadın olduğu bilgisinden

yola çıktığımızda; kadın çalışmalarını, sosyal çalışma mesleğinden ayrı bir yerde tutmak bence kadın çalışmalarına da sosyal çalışma mesleğine de haksızlık olur diye düşünüyorum. Elbette bir ufacık bir bilgi de kadını odak alan araştırma ve uygulama merkezlerine değinmek istiyorum. Bu merkezler; Adnan Menderes Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Akdeniz Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi (KATCAM), Anadolu Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKAUM), Ankara Üniversitesi Kadın Sorunlar Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM), Atılım Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, EKAM, HÜKSAM, KSUM, SAUKAM, Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Formu gibi bir çok merkezlerde proje, eğitim gibi bir çok olanak sunuluyor.

UMUT YAŞAR GÖÇ İLE RÖPÖRTAJ

ZEYNEP DİL RUBA TAŞDEMİR

D: Hocam merhaba. Öncelikle Sosyal Hizmet Magazin Dergisi adına bizimle bu görüşmeyi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim. Sizi tanımayan lisans ve lisansüstü öğrencilerimiz için kendinizi tanıtabilir misiniz?

UYG: Böylesine bir emek ve çabanız için ben de teşekkür ederim. Yayın önemli, yaptıklarımızı bir miktar geleceğe aktarıyorsunuz, kutlarım. Adım Umut Yaşar Göç. 24 yıldır sosyal hizmet uzmanıyım. 16 yıldır Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda sosyal hizmet uzmanı olarak çalışıyorum. AÇSHB'den önce ZİÇEV'de (Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı) çalıştım. 1999 depreminde Adapazarı'nda postravmatik stres bozukluğu yaşayan İsrailli bir grupla 1-1,5 yıl çalıştım. Son 5 - 6 yıldır Ankara ŞÖNİM'de şiddet uygulayan erkeklerle psiko-eğitim grupları yönetiyorum. Şiddet uygulayan erkeklerle şiddet üzerine eğitimler ve farkındalık çalışmaları düzenliyoruz. Son 3 yıldır AÇEV'de Baba Destek Programı'nda gönüllü eğitim veriyorum.

D: Şiddet üzerinde çok önemli çalışmalar yürüttüğünüzü belirttiniz. Bizler de bunların takipçisiyiz. Geçmişte şiddet kavramına nasıl rastlıyoruz?

UYG: Daha çok bireysel şiddetten bahsedeceğim. Son 5 yıl içerisinde edindiğim tecrübelerle öğrendim ki şiddet ailede öğrenilen bir kavram. Eğer şiddet kavramından kişi ailede rastlamıyorsa okulda karşılaşıyor. Erkek bir bireye şiddete nerede rastladığını sorduğumda birinci babası çıkıyorsa ikinci öğretmeni çıkıyor. Sanayi devriminde ailenin geçirdiği seyir ve eğitim sistemimiz düşünüldüğünde şiddet sık rastlanan bir eğitim aracı olarak karşımıza çıkıyor.

D: Son 40 yılda kadına ve çocuğa yönelik uygulanan şiddette şiddet uygulayan erkeğe yönelik bir sürü çalışma olduğunu ve bu çalışmaların giderek ivme kazandığını gözlemliyoruz. Türkiye'de bu hususta yapılan çalışmalar var mıdır?

Umut Yaşar Göç 24 yıldır sosyal hizmet uzmanı olarak çalışmaktadır. 16 yıldır Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda sosyal hizmet uzmanı olarak çalışmaktadır. AÇSHB'den önce ZİÇEV'de (Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı) çalışmalar yapmıştır. 1999 depreminde Adapazarı'nda postravmatik stres bozukluğu yaşayan İsrailli bir grupla 1-1,5 yıl çalışmalar yürütmüştür. Son 5-6 yıldır Ankara ŞÖNİM'de şiddet uygulayan erkeklerle psiko - eğitim grupları yönetmektedir. Şiddet uygulayan erkeklerle şiddet üzerine eğitimler ve farkındalık çalışmaları düzenlemektedir. Ayrıca son 3 yıldır AÇEV'de Baba Destek Programında gönüllü eğitimler vermektedir. Bir oğlan çocuk babasıdır.

UYG: Literatür taramaları yaptığımda dünyada bu konuda çok eski bir hikaye yok. Erkeğin kadına uyguladığı şiddetin önlenmesine dair yapılan çalışmaların son 50-60 yılda başladığı, tarih açısından eski olmadığını gözlemlemekteyiz. Bizden farklı oldukları nokta, 50-60 yıllık süreçte büyük bir yol aldılar. Şiddetin önlenmesiyle alakalı merkezler kuruldu ve yapısal olarak sistematizasyon oturtulduğunu görmekteyiz. İngiltere çocuk koruma sistemi adı altında şiddeti inceliyor ve önlem almaya çalışıyor, ABD'de tamamen polis gözetiminde, İspanya'da şiddet mahkemeleri kurularak süreç ilerliyor. Türkiye'de bazı sivil toplum kuruluşları dünyada yapılan bu çalışmaların verimliliğinin düşük olduğunu ve şiddet uygulayan erkeğin şiddet davranışından vazgeçmeyeceğini savunarak bu

meseleye zaman ve finansal anlamda destek vermek istemiyor; bir kısım sivil toplum kuruluşu ise şiddeti madde bağımlılığı gibi tanımlayarak psikiyatri üzerinden tanımlayarak sağlık alanına itmeye çalışıyor. Önyargılarımız, dünyada olan biten süreci sadece izlememize neden oluyor. Sadece şiddet değil, akademik anlamda hem sosyal hizmet alanında hem de sosyal bilimler açısından erkeklik üzerine yayımlanmış özgün makale, kitap olmadığını görmekteyim. Bu boşluk bu çalışmanın kurumsallaşmasını geciktirdi ve engelledi. Yaptığımız çalışmalarla bu ön yargıları az da olsa kırdığımızı görmekteyim.

D: Şiddet Uygulayan Erkeklerle Çalışma Programını yürütüyorsunuz. Bizi program hakkında bilgilendirir misiniz?

UYG: Programın hikayesi 6284 sayılı kanunla ilgili mahkemeler önleyici tedbir kararlarına dayanıyor. Bu kararlar doğrultusunda Ankara Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü vakıf ve üniversiteler üzerinden şiddet ve öfke konularında eğitim düzenliyor. Bir tür kısa ve yoğun eğitimler aldık. 10 kadın ve 15 erkek olarak katıldık. Ben ve ŞÖNİM’den bir uzman arkadaşım, Ankara’nın çeşitli üniversitelerinden destek alarak programı yürütmeye başladık. Program geçirdiği 6 yıllık süreç içinde karma bir programdan yerel bir programa evrildi. Yeni olan bir şey söyleyeyim, şimdi de bu programı modül haline getirmeye başladım. 8 haftalık bir modülü birkaç aya kadar tamamlamayı planlıyorum. Böylelikle elimizde yazılı Türkiye dinamiklerine uygun bir uygulama olacak.

D: Sosyal bilimlerde yerel uygulamalara ülke olarak ve disiplinler olarak bir açılımınız var. Her ülkenin dinamiği farklı, uygulamaya çalıştığınızda çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalabiliyorsunuz. Bu anlamda tebrik ediyorum sizi, heyecanla bekliyoruz. Biraz da programın içeriğinden bahsedelim.

UYG: Program ortaya çıktığında bilişsel davranışçı yaklaşımçı tarafından oluşturulmuş bir programdı. Şiddet, şiddet tanımı, iletişim, toplumsal cinsiyet üzerine şekillenen bir programdı. Daha sonra yerel dinamiklerin farkına vardık ve erkeklerle çalışma üzerine birtakım pratikler geliştirdik. Erkeklerle çalışmak gerçekten özel bir alan. Şiddet uygulayan erkeğin kök ailesini, şiddet öyküsünü, kültürel dinamiklerini ve erkeklerle iletişim kurmayı bilmek lazım. Bütün bunlar bize çalışmanın gideceği yolu belirledi. Programımızın 3 temel maddesi var: şiddetin etkisi (mağdura, tanığa, faile), iletişim becerileri ve toplumsal cinsiyet. Bu üç temel üzerinde uygulamalarımızı gerçekleştiriyoruz. Bilişsel davranışçı terapisinin tanımlarla başlayan kısmı işimize yaramadı. Bu erkeklerin aslında gündelik hayatlarında onlara fayda sağlayan eylemleri üzerine bir program oturtmaya çalıştık. Çalışmaya öfke, şiddet kavramlarıyla başladığımızda bu erkeklerin henüz bu konuları konuşmaya hazır olmadığını fark ettik. Burası erkekler için zorunlu bir alan, mahkeme tarafından gönderilmiş bireylerle çalışma yapıyoruz. Biz de bu zorunlu alanı gönüllü alana çevirmemiz gerektiğini fark ettik. Gönüllü alana çeviremezsek bahsettiğimiz farkındalık ve değişimi gerçekleştiremeyeceğimizi anladık. Kişiyi gönüllü hale getirmek için, yaptığımız işin onun hayatına bir fayda sağlayacağımızı inandırmaya çalıştık. Program da kendini buna göre şekillendirmiş oldu. İlk önce kişinin sosyal öyküsünü aldık. Bu süreç yaklaşık 2 saat sürüyor. Daha sonrasında kişilerin polisle, yargıyla yaşadıkları sıkıntıları dinliyoruz. Dinlenilmedikleri için, kabul görmedikleri için bu noktada öfkeli olduklarını anladık. Bu bir savaş ise, biz bu program sürecinde onların elindeki tüm silahları alıyoruz ve onları şiddetsiz bir sürece nasıl sokabiliriz sorusunu tartışıyoruz. Bunu yaptığımız için iletişim oturumu başlatıyoruz. Bu oturumlarda fark ettiğimiz temel noksanlık, şiddet uygulayan erkeklerin temel yaşam becerilerinde ciddi eksiklikler var. Dinlemeyi, kendilerini ifade etmeyi, duygularını tanımlamayı ve kullanmayı bilmiyorlar. Bu eksikliklerin toplumsal cinsiyet rolleri zemininin üzerine bu bilgisizlikler eklendiğinde sadece şiddet kalıyor. Şiddet uygulayan erkek açısından, “Şiddet her zaman kazandırır” düşüncesi hakimdir. Şiddetin tanımını öğrenme, insani temel becerileri öğrenme ve öğretme bu açıdan önemlidir. Program süresince hayata karşı çok güçlü olmadıklarını fark ettiler ve programa karşı bağları güçlendi. Programa karşı güven ilişkisi geliştirmeye başladılar, bu da katılımı arttırdı. Kalan 4-5 hafta da toplumsal cinsiyet konuşmaya başladık. Bu güven ilişkisi bize onlarla şiddeti daha rahat konuşma zemini oluşturdu. Başarının dinamiği işte tam olarak burada. Toplumsal cinsiyet yargılarının şiddeti tetiklediğini anlatmaya ve fark ettirmeye başladık.

D: Bu programa gönüllü olarak katılan şiddet uygulamayı bırakmak isteyen ve şiddetin etkilerinden kurtulmaya çalışan erkekler var mı?

UYG: Son zamanlarda en az 1-2 tane gönüllü katılımcılarımız olmaya başladı. Sosyal hizmet merkezleri, hastaneler gibi farklı kanallardan duyup gelenler oluyor. Bu güzel bir şey. Bu bize erkekler ile ilgili uygun zeminler oluşturduğumuzda bu tarz hizmetler alabilecek erkeklerin olduğunu düşünüyoruz. Bence bu çalışmanın en önemli kazanımlarından biri de bu. Bizim acilen erkelerle ilgili kendilerini ifade edecek destek mekanizmaları oluşturmamız gerekiyor. Çünkü güçlülük hikayesi içinde güçsüz bir erkekle karşı karşıyayız. Buradan şiddet uygulayan erkeği masumlaştırdığımız düşünülmesin, sadece karşı karşıya kaldığımız grubu derinlemesine tanımamız gerektiğini vurguluyorum.

D: Biraz da uygulama sürecine geçelim. Uygulama süreci nasıl başlıyor ve ilerliyor?

UYG: Programımız 1+8 şeklinde ilerliyor. 1 bireysel görüşme, 8 grup oturumu şeklinde ilerliyor. Grup çalışması için uygun olmayan, grup dinamiğini bozabilecek kişilerle bireysel çalışıyoruz. Mesai saatlerine denk gelen grup üyeleriyle de bireysel çalışma yürütüyoruz. Uygulamamızda bir oturum 90 dakika sürüyor. Role-play, yazılı çalışmalar yapıyoruz; ev ödevleri veriyoruz. Etkinliğe dayalı bir oturum gerçekleştiriyoruz.

D: Bu programı uygulayan uzmanların kazanımlarını da merak ediyorum. Birey ve uzman arasında karşılıklı etkileşimden söz etmemiz mümkün müdür?

UYG: Grup çalışmalarını iki kişi yönetiyoruz ve ikinci kişi mutlaka kadın uzman oluyor. Bir kadın ve bir erkeğin eşitlik çalışmalarında beraber çalışabileceğinin mesajını şiddet uygulayan erkeğe vermeye çalışıyoruz. Bu süre içinde 60'a yakın lisans, lisansüstü ve meslek elemanı arkadaşım ile çalıştık ve grup süreci sonunda mesleki deneyimlerine oldukça katkı sağladıklarını belirtiyorlar. Kendimle ilgili, bu beni işbirliğine açık hale getirdi, erkek olmanın ayrıcalığının ilişkilerimizde ayrımcılığı tetiklediğini fark ettim. Daha katılımcı, daha eşitlikçi ve daha fazla empati yapabilen biri oldum. Babalık ilişkilerimde değişiklikler oldu. Çocuk yetiştirirken toplumsal cinsiyet eğitiminin ne kadar önemli olduğunu fark ettim. Oğlumla Youtube kanalı açtık, birlikte toplumsal cinsiyet ile alakalı videolar çekiyoruz. 'esitlikcibaba' diye bir Instagram hesabı açarak sosyal medyanın nimetlerinden faydalanarak bu tarz platformlarda insanları bilinçlendiriyorum.

D: Bu programı uygularken karşılaştığınız dezavantajlar nelerdir?

UYG: Türkiye'de bu tarz programlar çok fazla yapılmadı. Bunun için de bu uygulama Ankara ŞÖNİM' de pilot bir uygulama olarak kaldı. Sistem, programın içindeki formasyon tam değil. Yaygınlaştırılması gerekiyor, yeterince bu uygulamanın diğer illere yaygınlaştırılmadığını düşünüyorum.

D: Son olarak neler eklemek istersiniz?

UYG: Temelde erkek çalışması olarak duran bu çalışma aslında kadına yönelik şiddeti önleme amaçlı olduğunu belirtmek istiyorum. Akademide erkeklerle, erkekle alakalı yerel çalışmaların gerçekçi bir şekilde yapılması gerektiğini önemle vurgulamak istiyorum. Daha nitelikli, daha ayakları yere basan çalışmalar yapılabilir. Mevzu çok büyük, süreç zor ama ben umutsuz değilim. Bu mevzuya daha da derin bakmalıyız.

D : Zeynep Dilruba Taşdemir

UGY :Umut Yaşar Göç

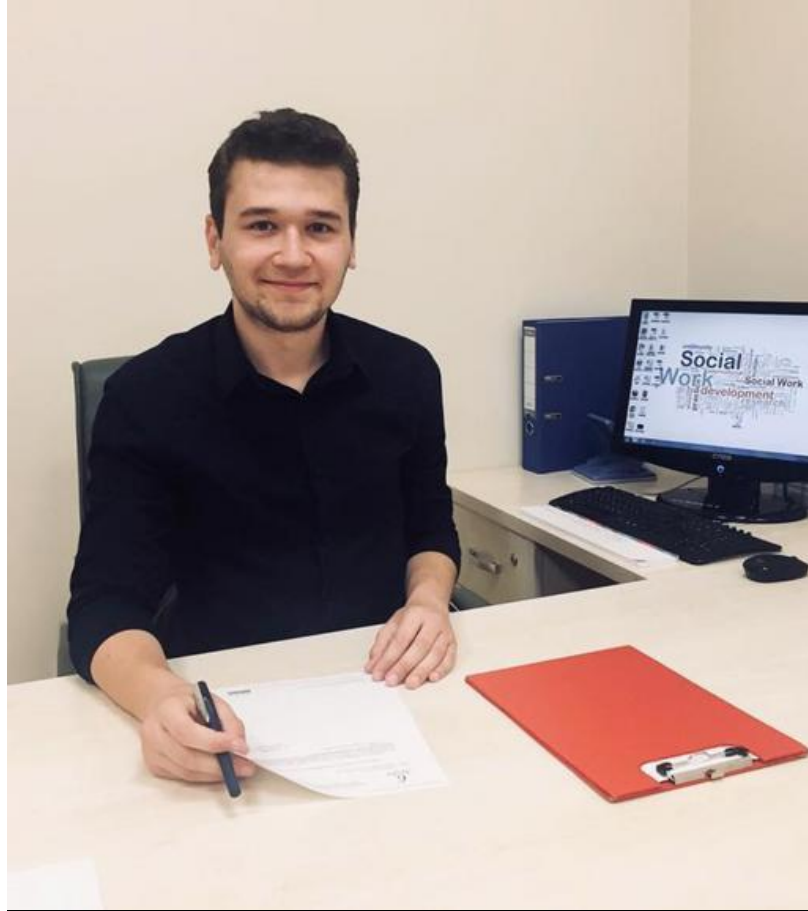
ŞÖNİM'DE SOSYAL ÇALIŞMA

ARŞ. GÖR. İSMAİL ORBAY*

Şiddet, günümüz toplumlarında önemli bir sosyal sorun olarak hala varlığını sürdürmekte. Buna bağlı olarak ataerkil bir düzene sahip olan toplumlarda şiddet cinsiyetli bir şekilde ortaya çıkıyor. Kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğini erkeklerle göre daha derin deneyimlediklerini şiddet istatistiklerinden ve medyada yer alan haberlerden kolaylıkla anlayabiliyoruz. Küresel bir problem olan kadına yönelik şiddetin sonlanması amacıyla hazırlanan ve ilk imzacı ülkenin Türkiye olduğu İstanbul Sözleşmesi uluslararası anlamda önemli bir mekanizma olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de ise İstanbul Sözleşmesi doğrultusunda kamu eliyle oluşturulan mekanizmalardan olan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunan her birey için 81 ilde aktif hizmet sunan kuruluşlardır.

Önemli bir sosyal hizmet kuruluşu olan ŞÖNİM'de görev yapan bir sosyal çalışmacı, sosyal çalışma müdahalesinin mikro, mezo ve makro boyutlarında mesleki uygulama yapabilme şansına sahiptir. Sosyal çalışmacı, sosyal çalışmanın koruyucu ve önleyici rollerine sıklıkla başvurarak 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'da bulunan koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının uygulanmasında önemli rol alır. Planlı değişim modelinin son aşaması doğrultusunda uygulanmakta olan tedbir kararlarının takibini belirli periyotlar halinde gerçekleştirerek şiddet riskini izler ve gerekli önlemler alır. Ayrıca şiddete maruz bırakılması nedeniyle şiddet uygulayan kişiden şikayetçi olan kadınların hukuki işlemlerinin takibini yapan sosyal çalışmacı müracaatçının görüşü ve talebi doğrultusunda hazırlayacağı sosyal inceleme raporu ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın gerçekleştirilecek duruşmaya katılımını sağlayarak savunuculuk rolünü yerine getirebilir.

Şiddet, tek boyutlu bir şekilde tezahür etmek yerine kişiyi pek çok bakımdan sarmalayarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla sosyal çalışmacı, başta şiddetle mücadele edebilmek için kadının başat mekanizmalarının güçlenmesi ve problem

* 1995 yılında dünyaya geldi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünden 2017 yılında mezun oldu. 2019 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim dalında "Kanser Hastası Çocuklara İnfomal Bakım Verenlerde Merhamet Yorgunluğunun Betimlenmesi" adlı tezini savunarak yüksek lisansını tamamladı. İki yıl Kütahya Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğünde sosyal çalışmacı olarak görev yapmasının ardından araştırma görevlisi olarak Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde görev yapmaya başladı. Aynı üniversitede doktora eğitimine devam etmektedir.

çözme becerilerinin gelişmesi adına müracaatçı ile birlikte hazırladığı müdahale planına uygun olarak psikososyal destek sağlayabilir. Ayrıca sosyal çalışmacı, can güvenliği riski bulunan kadınları şiddetten uzak tutmak amacıyla kadın konukevinden hizmet almaları için gerekli işlemleri yerine getirirken kadınları yeni hizmet modeline uyum sağlama süreçlerinin kolaylaşması amacıyla oryantasyon çalışmaları gerçekleştirir. Sosyal çalışmacı, feminist sosyal çalışma uygulaması doğrultusunda müdahalelerinin çoğunda güçlendirme yaklaşımını kullanarak kadınları, karar alma becerisi kazanmak, ekonomik kazanç elde etmek ve bağımsız yaşama geçmek için güçlenmelerine yönelik uygulamalar gerçekleştirir.

ŞÖNİM'in büyük müracaatçı grubunu oluşturan kadınlarla bilinç yükseltme çalışmaları düzenleyen sosyal çalışmacı, sosyal çalışmanın mezzo boyutuyla destek gruplarını oluşturur ve yürütür. Kadın konukevi müdürlükleri ile sıklıkla işbirliği yaparak grup çalışmalarının kapsamını ve çeşitlerini geliştirir. Sosyal çalışmacı, bütüncül hizmet sunumunu sağlayarak gruplarla çalışma becerilerini kullanırken kadınların çocuklarının da uygun hizmetten faydalanmaları konusunda gerekli yönlendirmeyi gerçekleştirir. Kadınlara sahip olduğu hakları aktarırken bu hakların uygulamaya dönük pratiklerine nasıl ulaşabilecekleri konusunda bilinç yükseltme çalışmaları düzenler.

Türkiye'de her dört yılda bir yenilenen ve uygulanmakta olan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı doğrultusunda her ay en az bir kamu kuruluşuna kadına yönelik şiddetle mücadele eğitim semineri gerçekleştirilmektedir. Sosyal çalışmacı bu sorumluluk dahilinde toplumsal cinsiyet ve şiddet ilişkisi, şiddetle mücadele mekanizmaları ve ilgili kamu hizmetleri hakkındaki bilgisini katılımcılara aktararak eğitici rolünü yerine getirir.

Her ilde uygulanmakta olan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planının yürütülmesinde rol alarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarını kadına yönelik şiddetle mücadeleye ilişkin harekete geçirir ve farklı organizasyonları bir araya getirmek suretiyle makro çalışmalarını gerçekleştirebilir ve bağlantı kurucu rolünden hareketle kadınları, kendilerine fayda sağlayabilecekleri hizmetler ile buluşturarak hizmetlerarası bağlantı kurabilir. Ayrıca hali hazırda sunulmakta olan hizmetleri kaynak yöneticisi olarak kurgulayan sosyal çalışmacı, kadınların ihtiyaçlarına göre bu hizmetlerden faydalanmalarını sağlar. ŞÖNİM'ler şiddetle mücadele ederken bütüncül yaklaşımı temel alırlar. Bu nedenle odaklandığı konulardan biri de erken yaşta ve zorla evliliklerdir. Sosyal çalışmacılar toplumla çalışma kapsamında

zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesi hakkında çeşitli atölyeler, grup çalışmaları ve eğitimler gerçekleştirebilir.

Tüm bu uygulama alanlarının yanı sıra sosyal çalışmacılar, şiddete maruz bırakılan kadınların başvuru türüne göre şekillenmekte olan mesleki çalışmalarını yürütürken eşitlikçi ve duyarlı bir şekilde çalışırlar. Özellikle travma sonrası stres bozukluğunun semptomlarının farkında olarak şiddete maruz bırakılan kadınla görüşme yaparken görüşme esnasında karşılaşılabilecek güçlükleri tespit eder ve görüşmeyi yönlendirir. Şiddete maruz bırakılan bir kadının kendini açma davranışını göstermesi her zaman kolay olmayabilir. Bu nedenle kadının öncelikle can güvenliğini sağlayarak; anksiyetesini azaltmaya yönelik müdahalelerle kadını görüşmeye hazırlayan sosyal çalışmacının aldığı teorik eğitimi uygulamaya aktarabilmesi oldukça önemlidir.

Şiddete maruz bırakılan kadınlar, toplumsal baskı ya da kaynak yetersizliği nedeniyle bu durumu ihbar etmeyebilir ya da sunulan hizmeti kabul etmeyebilirler. Kamu kaynaklarını kadının kullanabileceği şekilde organize eden bir sosyal çalışmacı, kadının bu olanakları kullanmak istememesine ve şiddet içeren ortamda yaşamaya devam etme isteğine karşı hayal kırıklığı yaşamamalıdır. Sosyal çalışmacının görevi kadının içerisinde bulunduğu tehlikeli durumun farkına varmasını sağlamak ve çözüm önerileri sunmaktır. Bu müdahalelerden faydalanma isteği sosyal çalışmanın önemli etik ilkelerinden kendi kaderini tayin hakkı dahilinde değerlendirilmelidir, ancak etik davranma eylemi herhangi bir kişinin can güvenliği için bir risk faktörü oluşturuyorsa gerekli müdahaleler gerçekleştirilmelidir.

Toplumsal dönüşümü, bilinç yükseltmeyi feminist sosyal çalışma temelinde uygulayan sosyal çalışmacılar ŞÖNİM'de mesleki uygulama yürütürken toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir biçimde çalışmalarını sürdürmelidir.

**Şiddete maruz bırakılmak
utanılacak bir şey değildir.**

**Dayanışma ile güçlenebilir;
olumlu yaşam deneyimlerini
hep birlikte biriktirebiliriz.**

Öğrencinin Sesi...

ZELİHA NUR ŞAFAK*

En baştan başlayalım. Yoğun bir üniversite sınavı hazırlık sürecinin sonunda tercih zamanı tanıştım sosyal hizmet mesleğiyle. Eşit ağırlık tercih edip Türkçe matematik ağırlıklı çalışan arkadaşlarımdan çoğu ya hukuk hedefliyordu ya da psikoloji bende ortama uyum sağlayıp hedefimi psikoloji olarak belirlemiştim. Ancak o zamanlar sosyal hizmetin varlığından haberdar değildim. Aslında bu durum sadece bana özgü değildi. Sosyal hizmet bir öğretmenlik, doktorluk, mühendislik gibi yaygın ve uzun vadede var olan bir meslek olmadığından pek fazla tanınmıyordu. Bence o zamanlarda her sosyal hizmet öğrencisi' hangi bölüm okuyorsun?' sorusunun ardından 'o ne oluyor, yani ne olacaksın?' sorusuyla karşılaşmıştır. Sosyal hizmet bu konuda iki uç noktayı içeriyor; çok iyi tanıyanlar ve hiç tanımayanlar. Çok iyi tanıyanlar müracaatçı grubumuz ya da bu alandaki akademisyenler oluyor. Hiç tanımayanlar ise dezavantajlı herhangi bir özelliğe sahip olmayan, dezavantajlı bir özelliğe sahip olup da, bu dezavantajın toplum ya da çevresi tarafından giderildiği bu nedenle hiç sosyal hizmete müracaat etmek durumunda kalmayan kişilerdir. Hiç tanımayanlardan çok iyi tanıyanlara geçiş aşamasında olan biz öğrenciler ise (kendi adıma söylemek gerekirse) tanım sorunuyla beraber gelen bir arafta kalma problemi yaşıyoruz. Bence sosyal hizmet tanımların ötesinde bir meslektir. Hangi tanım yapılsa yapılınsa hep biraz eksik kalır ve herkesin kendi sosyal hizmet bakışının getirdiği bir sosyal hizmet tanımı vardır. Nasıl ki sosyal hizmet özgürlük ve özgürleştirmek temelli bir meslek ise gerek bu alanın içinde olanlar gerekse dışarıdan bakan gözler bu temelde yaklaşmalı sosyal hizmeti tanımlarla sınırlamamalı ve özgür bırakmalıdır. O yüzden öğrenci arkadaşlarım tanım yaparken zorlandıklarında kendilerini üzmesinler. Sosyal hizmetin tanıma değil uygulamaya ihtiyacı var.

Sosyal hizmete giriş ve sosyal hizmet ortamı inceleme gibi derslerle öğrendim sosyal hizmetin ne olduğunu. Her dersin sonunda işte benim mesleğim bu dediğimi hatırlıyorum. İlerleyen dönemlerde hocalarımızın anlatımı ve kitaplardan okuduklarımız üzere vakalar görmeye başladık. Bazen ise

*

1999'da Bolu'da dünyaya geldi. 2016 yılında Hacettepe Üniversitesi sosyal hizmet bölümü ve Anadolu Üniversitesi ilahiyat bölümüne başladı. Şu an Hacettepe Üniversitesi 4. Sınıf lisans eğitimine devam etmektedir. zeliha30899@gmail.com.

kendimiz vaka oluşturup müdahale planladık. Benim sosyal hizmetle canlı bir şekilde karşılaşmam ise staj dönemimde değil çok daha öncesinde bir akrabamızın evindeyken 'çocuklarımı gördüm ' diye sevinçle gelen komşusu sayesinde oldu. Babasının baskısından evlenerek kaçmayı düşünmüş bir kadındı. Ne yazık ki evlendiği adamın babasından bir farkı yoktu. Defalarca şiddete maruz kalmış her seferinde çocukları için katlanmış. Ancak bir yere kadar. Ölümle burun burna gelen kadın, haline acıyıp durumu polise bildiren görüncesi sayesinde kurtuluyor eşinden ve müdahale süreci başlıyor. Önce karakol sonra kadın sığınma evi. Üniversite okumamış ve bir işi olmayan kadın bir seneye yakın kalıyor sığınma evinde. Kadın sığınma evinden ayrıldığında ise artık bir işi var ve eşinden boşanmış. Kendine bir ev tutuyor ve kimseye ihtiyacı olmadan kendi ayakları üzerinde yaşamına devam ediyor. Yaşadığı hayatı ve şimdiki halini karşılaştırırken kendisine yardım eden sosyal hizmet uzmanına minneti gözlerinden okunurken, diliyle de sürekli ifade ediyordu. Hatta beni konuşma tarzı ve fiziksel olarak o sosyal hizmet uzmanına benzetmesinden çok etkilenmişim. Çocuklar maalesef ki babasıyla kalmıştı. Bizim tanıştığımız gün uzun zamandan sonra çocuklarıyla ilk kez karşılaştığı gündü. Bir annenin çocuklarını gördüğü için yaşadığı mutluluğu ve ayrı kaldığı için hüznü anlatacak hiç bir kelime yoktur sanırım. İşte bu karşılaşmadan sonra aldığım her ders benim için ayrı bir anlam kazandı. Bir insanın hayatına değebilmek ve hatta değiştirebilmek nedir onu ilk kez orada hissettim.

4. sınıfta ise Alemdağ Göçmen Sağlığı Eğitim Merkezinde staja başladım. Bu merkezde Sığınmacılar ve Göçmenler Dayanışma

Derneğine bağlı olarak çalışan sosyal hizmet uzmanlarının yanında bulunuyor ve yapılan görüşmelere gözlemci olarak katılma şansı buluyorum. Kurum danışmanımın Hacettepe üniversitesinden üç yıl önce mezun olmuş olması aramızdaki empatiyi güçlendiren bir durum. Görüşmeler Arapça olarak gerçekleştiriliyor. Bu konuda staj danışmanımın ve temel düzeyde Arapçamın yardımıyla pek bir sıkıntı yaşamıyorum. Sadece görüşme yapmak için Arapça seviyem yetmiyor bunun içinde Arapça öğrenerek ikinci döneme kendimi hazırlıyorum.

Bu alandaki deneyimlerimden en önemlisi göçün, göçmenliğin insanlar tarafından kabullenilmiş bir şey olduğunu görmemdir. Kimse 'ben göç ettim şimdi ne yapacağım' diye gelmiyor. Bu sıradanlaşmanın nedeni ise göç eden kişi sayısının fazla olması ve artık göç kavramının insanların hayatına oturmuş olması. Bu alanda sosyal hizmet uzmanları sorunların kesişimselliğiyle sık olarak karşılaşıyorlar. Çünkü dediğim gibi bir göçmenin merkeze başvurma sebebi temel geçim kaynaklarına erişememesi, engellilik durumu, yalnız ebeveynlik, erken evlilik, kimlik problemleri, şiddet vs. oluyor. Yani göçmenlik haricinde bir dezavantajı daha olduğu için başvurmuş oluyor. Bu alanda çalışmak sosyal hizmetin neredeyse her alanının mevzuat ve müdahale yöntemi bilgisini gerektiriyor.

Şiddetin dili, dini, ırkı yoktur. Ural Nadir nasıl korunabilirdik kitabının girişinde bu konuya şöyle değiniyor: 'Gerek Türkiye'de gerekse de dünyada sosyal hizmetin en önemli çalışma alanlarından birisi aile içi şiddettir. Dolayısıyla sosyal hizmetin yöneldiği en önemli toplumsal grupların kadınlar ve çocuklardan oluştuğu rahatlıkla söylenebilir.' (Nadir, 2017). Bir stajyer olarak karşılaştığım ilk şiddet vakasından bahsedeyim. Danışanın Türkçesi iyi olduğu için görüşme Türkçe gerçekleştirilmişti. Benim katıldığım görüşme ise ilk görüşme değil müdahale planının uygulama aşamasında olan bir görüşmeydi. İlgili mevzuat ve yapılan müdahale haricinde bu görüşmede dikkatimi en çok çeken şey sosyal hizmet becerisiydi. Çünkü yapacağımız

yönlendirmeleri mevzuatları kitaplardan okuyarak öğrenebiliyoruz ancak karşımızda çaresiz, gözü yaşlı ve beklenti içerisinde olan bir kadın varken kitaplardan sadece okuduğumuz beceriler o anda bir şey ifade etmiyor. Aslında tam olarak bunun için uygulama dersi alıyoruz.

Şiddetin bir diğer kolu sayılabilecek çocuk istismarı ise göçmenler tarafından dini nikah alet edilerek normalleştirilmiş durumda. Aslında staja başlamadan önce de göçmenler alanından çok uzak olmayan biri olarak erken evliliğin yaygın olduğunu duymuştum ama duymak ve görmek çok farklı şeyler. Görüşmeye gelen çocukların ellerinde adeta oyuncak bebek gibi bebeklerin olması beni çok şaşırtmıştı. Merkezimizde sosyal hizmet uzmanları multidisipliner bir şekilde sağlık personelleri ile iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Çocuk gelinlere de genellikle kadın doğum uzmanının teşhisi ve yönlendirmesiyle ulaşılmaktadır. Yine hepimizin kitaplardan bildiği veya öğrenebileceği bildirim yükümlülüğü ve ilgili mevzuatı geçiyorum. Karşımızda bu evliliğin bir kültür olduğunu savunan, evliliğinden ve gebeliğinden memnun olduğunu söyleyen bir çocuk varken o çocuğa yardımcı olabilmek tabi ki sosyal hizmetin değerlerini benimsemekle mümkün. Aslında farklı bir açıdan değerlendirmek gerekirse ailelerinde hep erken evlilik görmüş olan çocuklarda savaş psikolojisi de eklenince bir erkek egemenliğine ihtiyaç duyduklarıyla bu evlilikleri kabul edışı bir nebze açıklanabilir. Suriyeli bir arkadaşşıma sorduğumda çevresindeki erken evlenen akrabalarının kalabalık evden uzaklaşıp sadece kocası ve kendisi olacağı düşüncesinin cazip geldiğini söylemişti. İşte bu gibi farklı birçok bakışla ve düşünceyle karşılaşabiliyoruz ve tam olarak bu karşılaşmalara yapılan müdahalelerde yargılayıcı olmayan tutum ve koşulsuz olumlu kabul gibi değerlerle mümkün olabiliyor.

Sosyal hizmet insanların hayatına dokunmamızı sağlayan bir meslektir. Çoğu öğrencinin devlet kadrosuna girememe ve nitelikli işsizlik riski bulunsu bile bu durum böyledir. Hepimiz mesleğimizinde temelinde olan pes etmeme ve mücadele etme gücümüzle bu alana dört kolla sarılarak kendi kaderimizi tayin etmeliyiz. Çünkü bu ülkenin ve insanların bize ihtiyacı var.

AFRİKA'DA BİR ÇOCUK EVİ: MAKİMEİ

BÜŞRA USLU AK

İki yıl önce Kenya'daydım. Bir çocuk koruma projesinde gönüllü sosyal çalışmacı olmak hayatımın şu ana kadarki en heyecan verici kararı olmuştu. Havaalanına iner inmez maceram başladı. O coğrafyaya ait olmadığım o kadar belliydi ki! Bu beni çoğu zaman zor duruma düşürdü, fakat durumum Maikime'deki çocuklar kadar kötü değildi. Bahse konu çocuk evini sizlere betimlemeye ve izlenimlerimi paylaşmaya çalışacağım...

Makimei Çocuk Evi, bundan 20 yıl önce başkent Nairobi'nin Kabete bölgesinde, emekli polis memuru olan güçlü ve duyarlı bir kadın tarafından gönüllü bir teşekkül olarak kurulmuş. Polis memuru iken karşılaştığı korunmaya ihtiyacı olan çocuk vak'aları sonrası kendi evine bakım vermek için aldığı 2 çocuk ve sonrasında daha fazla çocuk Mama Margaret'ı bugünlere getirmiş. İnanç temelli bir sivil toplum örgütü olan Makimei Çocuk Evi; kilise üyelerinin, yerel halkın ve gönüllülerin bağışları ile devir daim etmekte ve kesinlikle devlet desteği almamaktadır. Hatta devletin bu ve benzeri evler ile ilgili bir çok konuda bihaber olduğunu söyleyebilirim.

İki odalı, kiralık bir ev olan Makimei Çocuk Evi'nde bakım verilen çocuk sayısı 68. İki aylıktan 18 yaşa kadar yaş ayrımı yapılmadan çocuklar bu evde kalmakta. Evde 3 oda var, banyo yok ve tuvalet bir kuyu. Hatta oraya gittiğimde evin hemen dışındaki tuvaletin dolduğunu öğrenince sondaj yapılsın isteyip fiyat almıştım. Fakat yeni bir tuvalet kuyusu açtırmak daha az maliyetli olduğundan yeni kuyu açtırmaya karar vermiştik. Şunu da eklemeliyim tabi ki su yok! Günde bir öğün kendi yemeklerini yemek yapıp yiyen çocuklar, yataklarını ortalama en az 6 çocuk ile paylaşarak uyku ihtiyaçlarını gidermekte.

Yasalarda hak olarak öngörülmüş olmasına rağmen, bu evde yaşayan çoğu çocuğun özellikle yeni doğanın doğum kaydı ve kimliği yok. Bu sebeple, herhangi bir bilgi işlem, kayıt ya da takip sistemi de yok.

ODTÜ Yabancı Dil Eğitimi Bölümü'nden mezun oldu. 6 yıl süren öğretmenlik kariyeri esnasında, Bilkent Üniversitesi tarafından 2013 Seçkin Eğitimci ödülüne layık görüldü. Engelli öğrencileri sayesinde sosyal hizmet ile tanıştı. Sonrasında, MUDEM, ASAM, İŞKUR vb. kurumlarda sosyal hizmet projeleri yazdı ve uyguladı. Halen Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu'nda Toplum Merkezleri ve Yerel İnisiyatifler projesinde proje sorumlusu olarak çalışmakta ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde doktora yapmaktadır. İlgi alanları; uluslararası sosyal hizmet, göç, çocuk koruma ve insani yardımdır.

Evdeki günlük yaşamı merak ederseniz, günlük işlerin yapılması için 68 çocuğun kendiliğinden üç gruba ayrılmış olduğunu söyleyebilirim. "Birinci grup çocuklar" evde ağır işleri ve yeni doğan ve engeli olan çocukların bakımını üstelenen "büyük" çocuklar grubudur, ki bu çocuklar yemek yapma, bulaşık yıkama, temizlik yapma, bebeklerin beslenmesi ve temizliğinden sorumlular. "İkinci grup çocuklar" ise genelde 6-10 yaş arası olanlar; bu çocukların bir kısmı okula gitmekte ve bir kısmı evde kalarak evdeki büyüklerine yardımcı olmaktadır. "Üçüncü grup çocuklar" ise yeni doğanlar ve bebekler. Gün içerisinde tahtadan korkulukları olan bir alan içinde tutulmakta sadece beslenme ve temizlenme amacı ile hareket ettirilmekteler. Bu gruba; yaşça büyük olsalar da birinci grup çocukların bakım ve ilgisine ihtiyaç duydukları için engeli olan çocuklar da dâhildir. Ev annesi, Mama Margaret ise gün içinde bağış toplama amacı ile sürekli

bağışçıları, gönüllüleri ve komşuları ziyaret etmektedir. Ortalama bir günde tüketilecek olan yemek, Mama Margaret tarafından getirildiğinde pişirilip yemeğe hazır hale getirilmektedir.

68 çocuğun kaldığı bu evde bölgedeki çoğu ev gibi şebeke suyu olmadığından bahsetmiştim. Dolayısıyla çocukların banyo ihtiyacı da karşılanamamaktadır. Her hafta sonu bir gönüllü, hijyen amaçlı bütün çocukların saçlarını kesmek veya kazımak için evi ziyaret etmekte. Buna ek olarak, çocuklar tuvalet ihtiyaçlarını evin bahçesinde toprağa kazılmış bir kuyuda karşılamaktadır. Kenya'da başkentte dahi ortak su şebekesinin ve kanalizasyon sisteminin henüz gelişmekte olması, evdeki çocukların sağlığını doğrudan etkilemekte. Bu hijyenik olmayan koşullar, hem uluslararası hem de ulusal yasal çerçeveye aykırı düşmekte ve çocuğun yüksek yararını ve haklarını baltalamakta.

Makimei'in sizler için betimlemesini yapmaya çalıştım. Bu evi görmeden önce, doktora eğitimim boyunca aldığım 25 sosyal hizmet dersinde öğrendiğim bilgi, beceri ve değeri aktarabileceğim bir ortamda, anlatıldığı ideal boyutları mesleği ile ifa edebileceğimi düşünmüştüm. İdealizme karşı realizm çıkmazını sanırım Afrika'da en radikal boyutları ile çocuk koruma alanında deneyimledim. En temel ihtiyaç olan su ve yiyecek ihtiyacını giderebilmek için çocukların gün boyunca refakatsiz bırakıldıklarını gördüm. Barınma, sağlık,

eğitim ve benzeri hizmetlerin devlet tarafından örgütlenmediği bir ortamda çırpınan bir kadın tanıdım. O kadar dehşetli ve aynı zamanda ilham vericiydi ki!

Türkiye'ye geldiğimde uzmanlık alanım olan projeciliğimi kullanarak onlara yardım edebilmek üzere kolları sıvadım. Bir çok kamu, özel ve sivil toplum kuruluşu ile hatta bir tane de üniversite ile görüştüm. Bütçemi neredeyse sekiz kere revize ettim, daha kolay kabul edilebilmesi amacı ile, fakat bir donör bulamadım. Hala arayış içerisinde ve Makimei'deki çocuklar ve Mama ile iletişim halindeyim. Kim bilir belki Makimei'yi bir gün sosyal hizmetin bana öğrettiği insana yakışır şartlarda yeniden görmek nasip olur? Hakikaten kim bilir?

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ

ARŞ. GÖR. TUĞBA TOPTAŞ

Necmettin Erbakan Üniversitesi (NEÜ) Sosyal Hizmet Bölümü 2012 yılında Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde kurulmuş olup 2014-2015 eğitim-öğretim dönemi itibarı ile lisans düzeyinde öğrenci kabulüne başlamıştır. 2019-2020 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi itibarıyla sosyal hizmet yüksek lisans programı da yürütülmeye başlanacaktır. Bölüm başkanlığını Doç. Dr. Kübra KÜÇÜKŞEN'in yürüttüğü bölümümüzde, Dr. Öğretim Üyesi Hasan Hüseyin TEKİN (Bölüm başkan yardımcısı), Dr. Öğretim Üyesi Mehmet KIRLIOĞLU (Bölüm başkan yardımcısı), Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Emre GÖKTÜRK ve Arş. Gör. Tuğba TOPTAŞ görev yapmaktadır. Bölüm klinik sosyal hizmet, psikodrama, ihmal ve istismar, grup terapisi, yoksulluk, toplumsal cinsiyet, sosyal politika, sosyoloji, işletme, ekonomi ve yönetim alanlarında uzman bir eğitici kadrosuna sahiptir.

Sosyal Hizmet Bölümü'nün amacı; evrensel düzeyde ırk, dil, din ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin insana ve topluma öncelik veren, içinde yaşadığı toplumu tanıyan, sorumluluk bilincine, mesleki bilgi ve becerileri uygulayabilme kapasitesine sahip, çağın gerekliliklerine ayak uydurabilen meslek elemanları yetiştirmektir.

NEÜ Sosyal Hizmet Bölümü YKS sonuçlarına göre 2019 yılında Eşit Ağırlık puan türünde 295,88 taban puanı ve 252 bin başarı sıralaması ile öğrenci kabul etmiştir. Dört yıllık lisans eğitimi süresince müfredatta Bologna süreci takip edilmekte olup Uluslararası Sosyal Hizmet Okulları Birliği'nin belirlediği temel eğitim, güncel sosyal hizmet uygulama alanlarına ilişkin zorunlu ve seçmeli derslerle zenginleştirilmiştir. Öğrenciler dört yıllık eğitim-öğretim sürecinde; sosyoloji, psikoloji, ekonomi, hukuk gibi temel sosyal bilim dersleriyle birlikte, sosyal hizmet, sosyal refah hizmetleri, sosyal sorunlar, bireylerle, ailelerle, gruplarla ve toplumla sosyal hizmet, sosyal politika ve planlama gibi sosyal hizmete ilişkin mesleki dersleri alırlar. Bu süreçte, bazı dersler sahada çalışmakta olan sosyal hizmet uzmanları tarafından yürütülmekte olup öğrencilerin bir anlamda stajdan önce uygulama alanlarıyla tanışmalarına da olanak sağlanmaktadır. Öğrencilerin mezun olabilmesi için 4 yılda 240 AKTS'yi tamamlamaları gerekmektedir.

Bölümümüzde 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz dönemi itibarıyla toplam öğrenci sayısı 252'dir. Şimdiye kadar 76 öğrenci mezun edilmiş olup bu yıl üçüncü mezunlarını verecektir.

Bölüm olarak ulusal ve yerel düzeyde, resmi, özel ve sivil toplum örgütleri bazında çeşitli işbirlikleri ve ortaklıklar söz konusudur. Konya'da yürütülmekte olan "Okul Sosyal Hizmeti" projesine akademik açıdan ve öğrencilere mesleki uygulama deneyimi kazandırma yönünde destek verilmektedir. Ayrıca bölüm bünyesinde oluşturulan "Sosyal Hizmet ve Etkileşim Topluluğu" akademik kadro ve öğrencilerle birlikte farkındalık kazandırma, bilinçlendirme ve eğlence gibi çeşitli amaçlar doğrultusunda etkinlikler düzenlemektedir.

tonlarca mesaj ve olumsuz yorumlar aracılığıyla rahatsız etme gerçekleştirilmektedir. Hatta bu durum o kişiyi, hesaplarını kapatma kararı vermeye kadar götürebilmektedir. Yaşanılan bir diğer durum da erkek ya da kadın tarafından arkadaşlık kurma isteği amacıyla mesaj yoluyla sohbet başlatma girişimi ve eğer bu girişim o kişinin istediği gibi sonuçlanmaz ise nefret söylemi, karalama ve propaganda etme, ifşa etme, yanlış şekilde başkalarına aktarma gibi uygulamalara kadar varabilmektedir. Dijital ortamda kişilere ya da kitlelere yönelik kişisel görüş, görünüş ve yaşam biçimi gibi özel ve tercih edilen durumlara karşı müdahaleler, bireye saygıyı yok etmektedir. Aynı zamanda farklı olana saygı duymak da yitirilmektedir. Psikolojik şiddete de dahil edilebileceği gibi, kişilerde özgüven kaybına, toplumdan ve sosyallikten uzaklaşmaya da yol açabilmektedir.

Peki, nasıl önlenabilir bu teknolojik şiddet? Yasal dayanakları nelerdir? 6284 Sayılı Kanun, Türk Ceza Kanunu ve Türk Medeni Kanunu'na göre dijital şiddete maruz kalındığında polis veya jandarma ile Cumhuriyet savcılığına veya aile mahkemesine bir dilekçe ile başvurarak dijital ortam ile şiddet uygulayan kişinin uyguladığı şiddeti durdurması, tekrarlamaması, ısrar ile yapılan takibi bırakması, iletişim ve dijital medya araçları ile rahatsız etmemesi, kimlik ve adres gibi özel bilgilerin gizlenmesi gibi tedbir kararları aldırılabilir. Kötü söz, hakaret, taciz ve tehdit gibi suç unsurlarını barındıran eylemler için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulabilir.

Bu kanunlar kapsamında valiliklere, kaymakamlıklara, ŞÖNİM'lere ya da Aile, Çalışma ve Sosyal hizmetler İl Müdürlüklerine başvurularak rehberlik ve danışmanlık hizmeti, maddi yardım ve ayrıca çocukların korunması ya da geçici kreş hizmetleri istenilebilir.

Dijital platformlardan uygulanan şiddeti önlemek adına yapılabilecek önemli bir eylem de küçük yaştaki çocukların bu platformlarla küçük yaşlarda tanışmaması olabilir. Dijital platformlarda kötü niyetli insanlar özellikle bu çocukların yaşları dolayısıyla daha kolay kandırılabilmesi ve art niyetli reklamların içeriklerini pek kavrayamaması, üstüne ilgi çekici olmaları ile kendilerine çekebilir ve kötü amaçları için kullanabilirler.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından sunulan güvenli internet hizmetleri ile internet ve dijital platformlara ebeveyn isteği üzerine sınır konulabilir ve kötü amaçlı siteler ve reklamlardan aile fertleri uzak tutulabilir. Dijital şiddeti yaşayanlara yardım etmek, topluma yönelik şiddetin önlenmesi ve yaşanmaması konusunda bilgilendirme çalışmaları yapmak da önemli bir adımdır. Teknolojinin gelişmesiyle beraber sosyal medya platformları insanların hayatında büyük bir önem arz etmeye başlamıştır. Bu sosyal medya platformlarını farklı yaş gruplarına, farklı kültürlere, farklı din, ırka sahip birçok insan kullanmaktadır. İnsanlar sosyal medya vasıtasıyla diğer insanlarla fotoğrafını, duygularını, düşüncelerini, yaptıklarını paylaşmakta;

bu sayede insanlar farklı insanlar hakkında birçok bilgiye sahip olup etkileşime girmektedirler. Çok kalabalık olan ve farklı insanları barındıran bu mecranın olumsuz tarafları da vardır. Herkese açık bu platformlarda kişilere ait sanal saldırılar meydana gelmektedir. Bu saldırılar dijital şiddet olarak adlandırılmaktadır. Normal şiddetle aynı amaçları güden, normal şiddete çok benzeyen bu şiddet türünün normal şiddetten farkı normal şiddet insanların yüz yüze gerçekleştirdiği bir eylemken, sanal şiddet sanal alemde gerçekleşmektedir. Dijital şiddet özel bilgilerin ifşa edilmesi, sosyal medya aracılığıyla sürekli gözetleme, farklı(!) olan insanları aşağılama vb. şekillerde ortaya çıkmaktadır. Teknolojik şiddet insanı en az normal şiddet kadar etkilemektedir. Bu şiddetin engellenmesi ve en aza indirilmesi için doğru sosyal medya kullanımı hakkına bilinç oluşturulmalı, net bir tavır sergilenmelidir. Bireyler teknolojinin vazgeçilmez parçası olan sosyal medya ile birlikte özel yaşam alanlarını paylaşarak mahremiyet alanlarını topluma açık hale getirmişlerdir. Bireylerin sosyal medyada yaptıkları bilinçsiz içerik paylaşımları, sosyal medyayı nasıl kullanacaklarına dair bilgi eksikliği ya da yanlış bilgi edinimi, sosyal medya platformlarında bireyleri tehditlere açık hale getirmiştir. Herhangi bir yabancıнын mesajlarına maruz kalan, sapkın bir biçimde sosyal medya kullananlara maruz kalan, sosyal

medyada bireylerin kişisel haklarına hiçe sayarak siber zorbalık davranışlarına ya da alışveriş sitelerinden veya herhangi bir dijital mağaza sitesinden satın alma mesajlarına maruz kalan bireyler aslında ciddi bir tehditle karşı karşıyalardır. Çünkü bireyler teknoloji ve sosyal medyanın cazibesine kapılarak kendi benliklerinden uzaklaşmışlar, teknolojik şiddete kapı aralamışlardır. Oysaki bilinçli olarak teknoloji kullanımı bireyleri olası tehditlere karşı korumaktadır. Bu soruna sosyal hizmet uygulamaları bağlamında, bireylerin kendi haklarını bilmesi ve bu konuda bilinçlenmeleri için çeşitli sosyal eğitimler düzenlenmesi bireylerin yararına olacak faaliyetlerdendir. Bireylerin psikolojik, zihinsel, bedensel, ekonomik ve sosyal iyilik hallerinin sağlanabilmesi adına; bireyleri teknolojinin olası yarar ve zararları hakkında, teknoloji uygulamalarının nasıl kullanılacağı hakkında, bireysel haklarının bilincine varabilmeleri için halka açık eğitici programlar yapılabilir. Ayrıca teknolojik yollar ve sosyal medya platformları üzerinden kişisel alanları ve hakları ihlal ederek teknolojik şiddet ve siber zorbalık uygulayan bireylere, caydırıcı, bilinçlendirici cezaların verilmesi oldukça faydalı olacaktır.

SİNEMA

GEÇMİŞİN GÖLGESİNDE (2009)

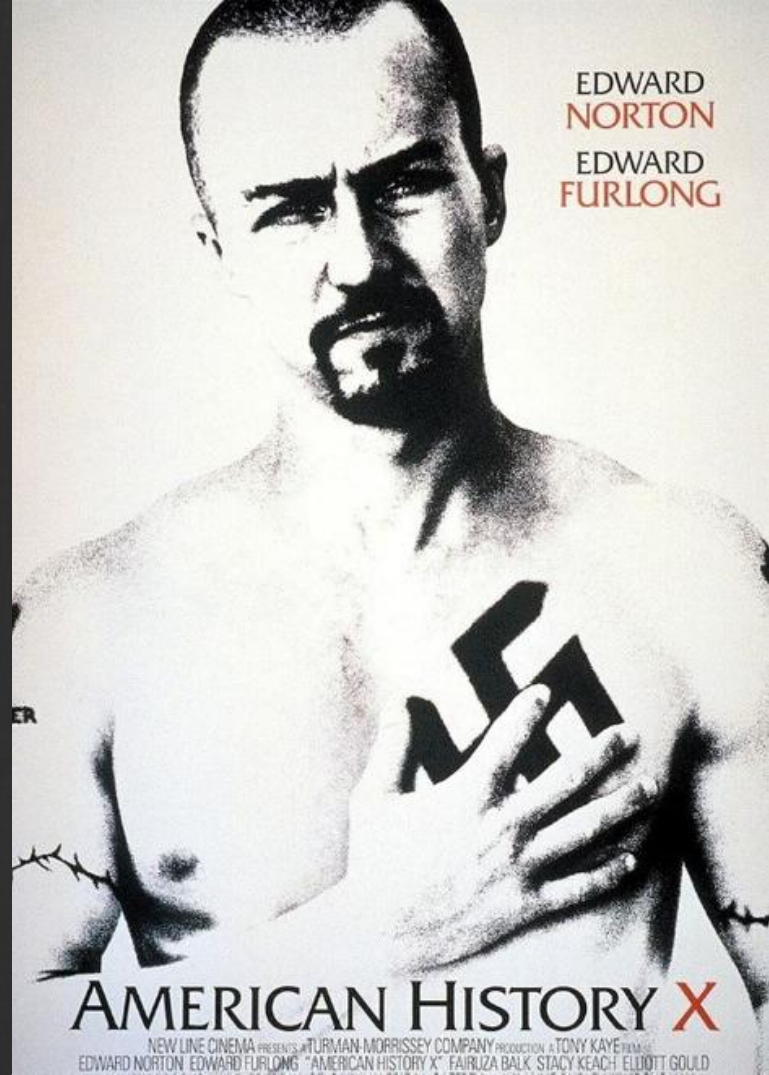
BÜNYAMİN ÇENESİZ*

*"BİZ DÜŞMAN DEĞİLİZ, DOSTUZ,
DÜŞMAN OLMAMALIYIZ. HIRSLARIMIZ
ZORLAYABİLİR, AMA YÜREK
BAĞLARIMIZI KOPARAMAZ.
HAFIZAMIZIN GİZEMLİ YOLLARI
TEKRAR AŞILDIĞINDA CANLANACAK
VE TABİATIMIZIN İYİ YÖNLERİNİN
YANINDA OLACAKTIR..."*
ABRAHAM LINCOLN

Geçmişin Gölgesinde, öldürülen babasının intikamını almaya çalışan bir gencin hikâyesini anlatıyor. Irkçılığın şiddete olan eğiliminin anlatıldığı bu filmde babasının uyuşturucu satıcısı bir zenci tarafından öldürülmesinden sonra Derek faşist bir çetenin önemli bir üyesi haline gelmiştir. Babasının ölümünün intikamını bu örgütün, kendileri gibi olmayanlara karşı yaptığı saldırılar ve tacizlerle almaya çalışan Derek, bir gün, arabasını çalmaya çalışan iki zenciyi öldürür ve hapse girer. Bu süreçte küçük kardeşi Danny' de ağabeyinin izinden gitmeyi seçer. Derek hapiste geçirdiği süre boyunca bambaşka bir adam olmuş, yaptığı hatalardan pişmanlık duymuştur. Artık bir "dazlak" değildir ve tek amacı kardeşini bu yanlış yoldan geri döndürmeye çalışmak olacaktır.

Bünyamin Çenesiz, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü 3. Sınıf Öğrencisidir.
bunyaminçenesizz@gmail.com

EDWARD
NORTON

EDWARD
FURLONG

ORJİNAL ADI: AMERICAN HISTORY X

YÖNETMEN: TONY KAYE

SÜRE: 119 DK

TÜR: DRAM, SUÇ

ÜLKE: ABD

Derek, lise zamanında iken onun siyahi hocası sayesinde siyahi yazarlar okumaya başlar. Babası ona bu durum karşısında kızıp okumaması gerektiğini söyleyip, onların tamamının siyahi bir saçmalık olduğunu söyler ve öfkenin ilk tohumlarını atması ile başlar. Dereke' in itfaiyeci olan babası, siyahi birisi tarafından öldürülmesinin ardından Derek, tamamen ırkçı bir kimliğe bürünmüştür. Siyahilere yapılan yardımların kendilerinden alınarak yapıldığını düşünüp içindeki öfkenin büyüüp kendisini yormasına engel olamayıp şiddete başvurmasına neden olmuştur. Artık kendisi azıllı bir ırkçı olmuştur ve bunu da göğsüne yaptırdığı Nazi dövmesi ile adeta damgalamıştır.

Bundan dolayı bir an için pişman olmayıp hatta bununla gurur duymaktadır. Bir gece arabasını çalmaya çalışan iki siyahi adamı öldürür ve kendinden gurur duymaktadır, gözlerinde ki nefret her şeyi açıklamaktadır. Derek, nihayetinde hapse girer. Aslında değişimin başladığı yer hapishanedir ve ilk

zamanlarında yine faşistlerin yanında olup siyahilere karşı olduğu ırkçı düşüncelerini korumaktadır. Zaman içerisinde diğer ırkçı arkadaşlarının gerçek yüzlerini görmeye başlar. Derek, sonrasında yavaş yavaş yaptığından yanlış olduğunu ve bu düşünceden kurtulması gerektiğini düşünür. Bir gün ziyaretine gelen lisede ki öğretmeninin kardeşinin de aynı yolda gittiğini söyler ve Derek, yaşadıklarını kardeşinin yaşamamasını istemez, öğretmeni olan Dr. Bob, Derek'e; 'öfken seni tamamen tüketiyor, tanırının sana verdiği aklı kullanmana engel oluyor.' Dedikten sonra empatik bir yaklaşımla onu anladığını ona hissettirir. Eğer doğru cevapları bulmak istiyorsak doğru soruları sormalıyız der. Derek, geç de olsa yaptıklarının ona daha iyi bir yaşam sunmadığını anlamıştır. Derek, artık kimsenin kimseye düşman olmaması gerektiğini ve kendine yeni bir hayat çizmek için karar alır. Hapishaneden çıktıktan sonra kardeşini de o yoldan kurtarmak için elinden geleni yapar ve artık ırkçı düşüncelerden sıyrılmış, hayatını düzene sokmak isteyen, ailesini korumak ve ailesine daha iyi yaşam standartları sunabilmek için kendini çalışmaya adanmak için hazırdır. Bütün bunlardan sonra kardeşini de o ırkçı düşüncelerden kurtarmışken beklenmedik bir şekilde kardeşini kaybeder ve bu şekilde film biter.

Derek, yaşadıklarından dolayı öfke duymaktadır ve aslında bu öfkenin altında yatan bazı korkuları vardır. Derek'in kendini güvende hissetme ihtiyacı vardır ve bu öfkenin altında karşılanmamış ihtiyaçları olduğu için de şiddete başvurmuştur. Buradaki öfkenin nedenine gelecek olursak: suçlayan, yargılayan düşünme biçiminde yatar. Başkasını

yargıladığımızda kendimizi rahatlatmayız, yaptığımız şey aslında şiddete katkıda bulunmaktır. Karşımızdakinin duygu ve ihtiyaçlarını duyduğumuzda ortak insanlığımızın farkına varırız, aslında Derek'in yaptığı da tam olarak buydu kendi ihtiyaçlarını sezdikten sonra karşısındaki insanların da ihtiyaçlarına kulak vermesiyle birlikte fikirlerinde değişim bu şekilde başlamıştır. Eğer biz ihtiyaçlarımızın farkına varırsak işte o zaman öfke yerini hayata hizmet eden duygulara bırakır. Filmde dikkat çeken bir diğer nokta ise aslında insanın özünde hiçbir kötülük bulunmadığı, şiddetin ve öfkenin sadece karşılanmamış ihtiyaçlarımızla bağlı olduğu ve bir insanın her ne kadar kalıp yargıları olsa, suça karışmış biri bile olsa herkesin değişme potansiyelinin olduğu ve topluma kazandırılacak bir birey olduğudur.

**ŞİDDET, ACILARIMIZA
BAŞKALARININ NEDEN OLDUĞUNA
İNANIP BU NEDENLE DE CEZAYI
HAK ETTİKLERİNE İNANMAKTAN
GEÇER.**

GEZİ

Edebiyat Konseptli Oteller: Mini Fuar Hotel ve Şiir Butik Oteli

VELİ YALÇIN*

İnsan varolduğundan beri yol ve yolculuk vazgeçilmezdir. Yol ve yolculuk, bir yerden başka bir yere gitmek, yani göç olgusundan bağımsız değildir. Göç olgusunun ortaya çıkardığı en önemli mekanlardan biri de otellerdir. "Hotel" olarak İngilizce, Fransızca ve Almanca metin ve sözlüklerde yer alan kelime bizim "otel" kelimesinden başka bir şey değildir. Türkçe sözlükte ise, otel, hotel, hostel, konukevi, misafirhane, misafir evi gibi aynı kavramın değişik anlamları yer almaktadır. Otel kavramının sözlük anlamına gelince; Otel, "Yolcu ve turistlere geceleme imkânı sağlamak, bunun yanında yemek, eğlence vb. hizmetleri sunmak amacıyla kurulmuş işletme"dir. Geçmişten günümüze otelciliğin uzun bir tarihi gelişimi bulunmaktadır. Bugünkü anlamda ilk otel 1634'te İngiltere'nin başkenti

Londra ve 1667'de Fransa'nın başkenti Paris'te açılmıştır. 18. ve 19. yüzyıllarda meydana gelen gelişmeler insanları ve ülkeleri birbiri daha çok yaklaştırırken iç ve dış turizmin gelişmesi otelciliğe yön vermektedir. Sanat da tıpkı yol ve yolculuk gibi insanlığın tarihi kadar eski bir kavramdır. Tarihsel süreç içinde her toplumun

Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bölümünü 1986'da bitirdi. H.Ü. ve Sivas C.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Bölümlerine devam etti. Ocak 1989 - 2014 yılları arasında sosyal hizmet uzmanı olarak Sivas, Gaziantep, Ankara, Batman, Kilis ve Aydın'da çalıştı. Gaziantep Çocuk Yuvası ve Gaziantep Yetiştirme Yurdu Müdürü olarak görev yaptı. Haziran 2014 - Mayıs 2015 tarihleri arasında Aydın Efeler Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü olarak görev aldı ve Mart 2016 tarihinde emekli oldu. Şiirleri Fransız Postası, Alleben, Sanat ve Hayat, Bizim Dergi, Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Sen ve Gerçek Sanat, Karabük Kültür ve Sanat Yaprakları gibi yurtiçi – yurtdışında, "yersizyurtsuz" ve "süje" internet dijital dergilerinde yayımlandı. Bugüne kadar; 25 ülke 82 şehir dolaştı. Ülkemizde ise 81 ilin 70'ine gitti. Çeşitli yerel gazeteler (Aydın Denge ve Gaziantep Sabah) ve internet (havaneli ve hadigez) sitesinde gezi yazıları ve bir internet sitesinde (beklenengazete) köşe yazıları yayımlanmaktadır. Evlidir ve bir kız, bir erkek ikiz çocukları vardır. Favori Yayınları'ndan yayımlanmış iki kitabı bulunmaktadır: Kuşlar Su İçti Dilinden (Şiir, Favori Yayınları 2017). Gezdim Gördüm Yazdım (Gezi Yazıları, Favori Yayınları 2018) veya0927@gmail.com

kendine özgü sanat eserleri oluşmuştur. Edebiyat, mimaride, heykelde ve müzikte bunları görmemiz mümkündür. Edebiyat kavramının sözlük anlamına gelince; “1. Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın (II), gökçeyazın. 2. Bir bilim kolunun türlü konuları üzerine yazılmış yazı ve eserlerin hepsi, literatür. 3. İçten olmayan, gereksiz, yapmacık, boş sözler.” Otel ve edebiyat kavramları üzerine bu verileri kayda geçtikten sonra gelelim yazının başlığındaki edebiyat konseptli otellerimize.

Dünyanın birçok ülkesinde (Fransa, İtalya, İngiltere, Portekiz, Rusya, Yeni Zelanda ve ABD’de) dizayn edilen edebiyat konseptli oteller, konaklama ve edebiyatı birleştirerek misafirlerine farklı deneyimler yaşatmayı tercih etmektedirler. Ülkemizde de edebiyat konseptli otellerden iki tane bulunmaktadır. İzmir’de “Mini Fuar Oteli” ve Denizli’de “Şiir Butik Oteli”. Her iki oteli de aynı hafta içinde, farklı günlerde ziyaret ettim, dolaştım ve çalışanlarından bilgi aldım.

Mini Fuar Oteli

Oteli ziyaret etmeden önce telefon edip bilgi almak istedim. Telefondaki görevli geldiğimizde yardımcı olacaklarını söylemelerine rağmen ziyaretim sırasında sıcak davranmadı. Oteli gezmeme ve fotoğraf çekmeme izin veremeyeceklerini ifade etti. Aramızda geçen uzun bir konuşma sonrasında talebimi kabul etti. Otel içindeki gezime eşlik etmedi ve herhangi bir bilgi vermedi. Ziyaret öncesi edindiğim bilgileri kafasını sallayarak doğruladı. Otelle ilgili herhangi tanıtım broşürü de yok.

Ülkemizin edebiyat konseptli ilk oteli, Mini Fuar Hotel’i, İzmirli yazar Gülşah Elikbank’a ait. Hotel adından anlaşılacağı gibi küçük bir otel ve üç katlıdır. Bu otelin var olan 15 odasına edebiyatımızın 15 ismi verilmiş. Nazım Hikmet, Yaşar Kemal, Ahmet Ümit, Rifat Ilgaz, Sevgi Soysal, İnci Aral, Buket Uzuner, Nazlı Eray, Leyla Erbil, Sabahattin Ali, Ahmet Hamdi Tanpınar, Doğan Hızlan, Oya Baydar, Ayşe Kulin ve Hakan Günday. Odaların girişinde yazarların fotoğrafları ve el yazıları bulunuyor. Maalesef boş odalardan birini görmem mümkün olmadı. Bazı yazarların özel eşyalarını da otelde görmek mümkün. Örneğin Hakan Günday’ın ilk öyküsünü yazdığı daktilo, Oya Baydar’ın 12 Eylül’de cezaevinde ördüğü danteller ve Ayşe Kulin’in aynası ve Buket Uzuner’in ahşap kutusu gibi. Otelin odalarına isimleri verilen ve yaşayan yazarlardan Ahmet Ümit, İnci Aral, Ayşe Kulin, Buket Uzuner, Nazlı Eray ve Hakan Günday oteli ziyaret etmiş.

Şiir Butik Oteli

Şiir konseptli ilk otele önceden telefon etmeden, doğrudan gittim. Otele girişte beni karşılayan görevliye kendimi tanıttım ve amacımı anlattım. Oldukça sıcak bir karşılamayla otelin bütün bölümleri (lobi, katlar, koridorlar ve odalar) hakkında ayrıntılı bilgiler verdi. Her bölümü benimle birlikte dolaştı, sorularıma açıklayıcı yanıtlar verdi, fotoğraf çekmeme yardımcı oldu. Ziyaretimin sonunda görevliler lobide çay ikramında bulundular, otel hakkında kapsamlı bir dosya ile Nazım Hikmet’in bir şiir kitabını imzalayarak hediye ettiler. Ülkemizin hatta dünyanın şiir konseptli ilk oteli, Şiir Butik Oteli, geçmişte edebiyat öğretmenliği yapan Denizlili Esat Bozbiyık’a ait. “Öyle bir otel yapalım ki çok farklı olsun. Tuğlası,

harcı şiirden olsun, ruhu olan bir otel olsun” demiş ve öyle de yapmış. “Şiir Butik Otel”i 2011 yılının Ağustos ayında Denizli’de açıldı. Şiir konseptiyle dizayn edilen otelin girişinde, ziyaretçileri bir elinde divit, diğerinde hokka bulunan iki kolun tasvir edildiği bir heykel karşılıyor.

Şiir Butik Otel’de her odaya bir şairin adı verilmiş. Lobide, katlarda, oda kapılarında, odalarda 85 şairimizin 550 şiiri, şairlerin tabloları, rölyefleri, büstleri ve kitapları bulunuyor. Ayrıca lobide şairlerin seslerinden şiirlerin dinlenebildiği şiir kütüphanesi ve ziyaretçilerin kendi şiirlerini asabileceği şiir ağaçları var. Yine lobide bazı yazarların özel eşyalarının da bulunduğu “Mini Şairler Müzesi” bulunuyor. Ahmet Telli’nin çantası, gözlüğü ve kalemli, Ayşe Kulin’in kalemi, Özkan Mert’in şapkası, Hüseyin Yurttaş’ın kravatı, Halim Yazıcı’nın boyunluğı, Sevgi Özel’in küpesi, Cengiz Bektaş’ın özel kalemi ve Cezmi Ersöz’ün karne ve takdir belgesi gibi. Bugüne kadar yerli ve yabancı birçok şair, sanatçı ve yazar otelin konuğu olmuş. Sunay Akın, Ataol Behramoğlu, Ahmet Telli, Cezmi Ersöz, Tuğrul Keskin gibi. Şiir Butik Otel’i 2012’de Uluslararası Şiir Günleri etkinliğine ev sahipliği yapmış.

Yandaki Fotoğraf: Şiir Butik Otelden bir duvar süsü.

Son sözü klasik bir otel hizmeti dışında şiir evi, kütüphanesi veya müzesi işlevi gören Şiir Butik Otel’e bırakalım. Otel kendisini;

“Biz

sadece otel değiliz.

biz şiiriz.

Biz Nazım Hikmet’iz, Mehmet Akif’iz, Orhan Veli’yiz,
Can Yücel’iz, Necip Fazıl’ız, Ahmet Arif’iz,
Yunus Emre’yiz, Aşık Veysel’iz,
Biz Gülten Akın’ız, Atilla İlhan’ız, Bedri Rahmi’yiz.

Biz

sadece otel değiliz.

şiiriz biz. şiir eviyiz.

Bizde her yer şiir, her yerimiz şiir.

Odalarımızda yatağımızda, lobimizde restoranımızda,
kahvemizde

çayımızda şiir var...

Şiirle yatar şiirle kalkarız.

Şiirle yer şiirle içeriz.

Duvarlarımızda camlarımız, kapımız penceremiz
girişimiz çıkışımız şiirdir bizim.

Biz sadece otel değiliz,

içinde yüzlerce şiir ve şair yaşatan
bir müzeyiz.

İşte o nedenle biz

sadece otel değiliz,

şiiriz, şiir gibiyiz.

Ve siz de bizim için şiir kadar önemlisiniz.

Sizi ve dostlarınızı bekleriz.

Gelip ‘bir şiirimizi’ okumanızı isteriz...”

diye tanıtıyor.

Denizli’ye yolunuz düşerse mutlaka Şiir Butik Otel’ine uğrayın
ve tepeden tırnağa şiir kokan havasını içinize çekin.

DÜŞÜNCE KİTAPLIĞI

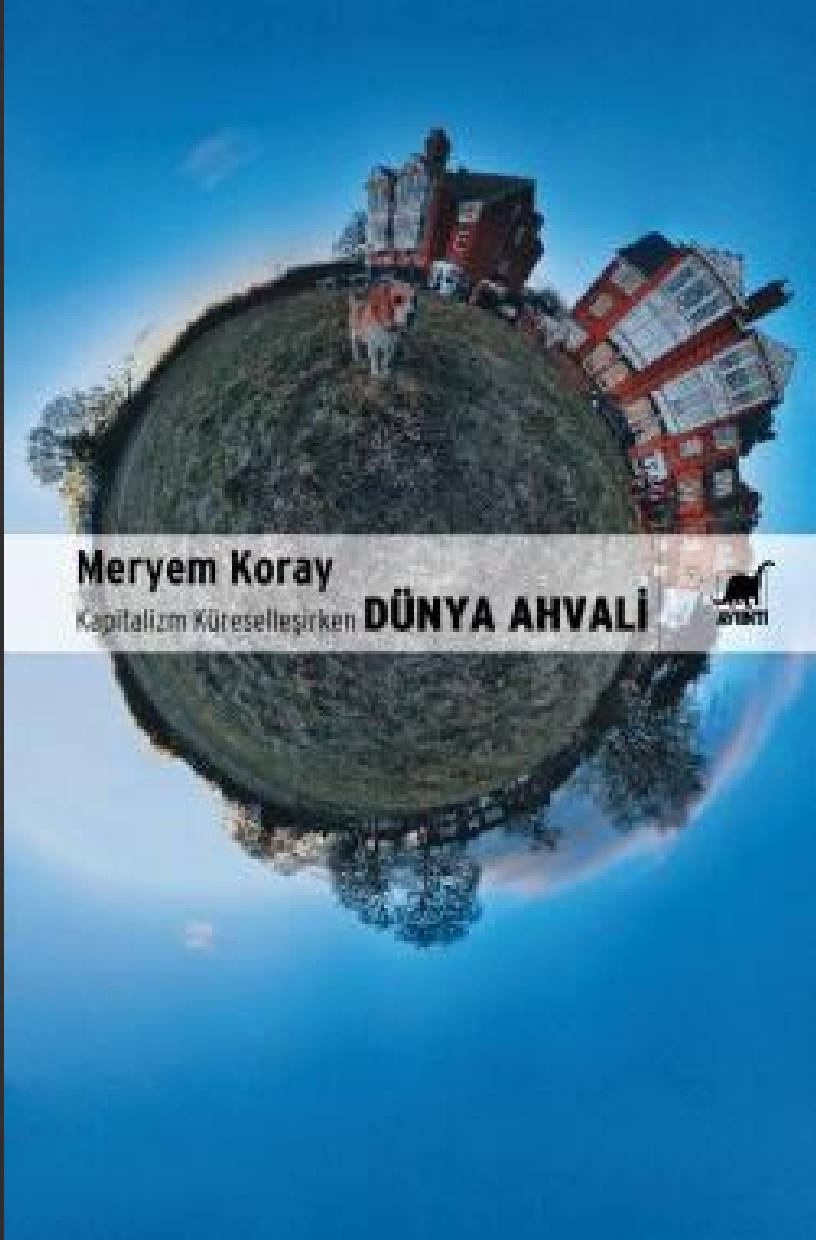
KAPİTALİZM KÜRESELLEŞİRKEN DÜNYA AHVALI

DR. ÖZAL ÇİÇEK*

"Kapitalizmin ekonomi politikasını anlamak ve eleştirmek adına Marksist yaklaşımlardan pek çok şey öğreniyoruz; ancak ortaya çıkan küresel sosyal eşitsizlikler ve adaletsizlikler karşısında hümanist bir yaklaşıma da, bu eşitsizlik ve adaletsizlik kısır döngüsünden çıkabilmek için bütünlükçü insan hakları, çoğulcu ve demokratik siyaset gibi liberal değerlerin yeniden tanımlanması ve daha ileriye götürülmesine de, feminizmin öne çıkardığı duyarlılıkların dikkate alınmasına, örneğin küresel düzeyde karşılıklı bağımlılığın ve dayanışmanın öne çıkarılmasına da, yaşam önceliğimiz nedeniyle ekolojik kaygıların göz önünde tutulmasına da ihtiyaç var. Bunun gibi, ne bugünkü ekonomi politikalarının sonuçlarını yalnızca emek açısından ele almak mümkün, ne emek olgusuna geçmiş tanımlarla yaklaşmak. Bu bakış açısı, yeryüzü ve insanlık, insan ve emek, özgürlük, eşitlik ve adalet, büyüme ve paylaşım gibi birçok kavram ve amacı yeniden tarif etmeye ve buluşturmaya, insanların peşinden gitmesini sağlayacak bir "ideolojik-siyasal" senteze ihtiyacı olduğunu göstermekte; ama öncelikle tüm bunları daha geniş bir çerçevede konuşmaya ihtiyaç var. Bu nedenle; liberalizmden, sosyalizmden, feminizmden, anarşizmden, ekolojik duyarlılıktan, yeşil politikalardan, alternatif düşüncelerden ve daha birçok şeyden yararlanmamız şart."

Marmara Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü'nden 2010 yılında mezun olan Özal Çiçek, 2013 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı'nda asgari ücretin vergi dışı bırakılmasının makroekonomik etkilerine yönelik yüksek lisans tezi yazarak bilim uzmanı unvanını almıştır. 2019 yılında ise; "Türkiye'de Şeker Fabrikalarının Özelleştirilmesinin Üretici Sınıflar Üzerindeki Etkileri ve Alternatif Model Arayışları" adlı çalışmasıyla doktora tezini tamamlayarak doktor unvanına hak kazanan yazar, aynı bölümde araştırma görevlisi doktor olarak çalışmakta, endüstri ilişkileri ve çalışma sosyolojisi alanlarıyla ilgilenmektedir.

Meryem Koray

Kapitalizm Küreselleşirken

DÜNYA AHVALI

**Eserin Adı: Kapitalizm Küreselleşirken
Dünya Ahvalı**

Yazarın Adı: Meryem Koray

Yayın Tarihi: 2011

Yayınevi: Ayrıntı Yayınları

Baskı Sayısı: 1

Dil: Türkçe

Sayfa Sayısı: 512

Kapitalizmin, bugün geldiği noktayı ve tüm dünya halkları için yarattığı toplumsal problemleri vurgulayan bu çalışmada; ilk olarak yüzümüze sürekli olarak çarpılan ve kapitalizmin kutsallaştırdığı bazı kavramların çıplak yüzlerine dokunan değerlendirmeleriyle Meryem Koray; küreselleşme, uluslararasılaşma ve emperyalizm kavramlarını, neo-liberalizmin yarattığı Avrupa-Amerika merkezli yeni-dünya düzeninin çarpıklıklarıyla birlikte ortaya koymaktadır. Küreselleşmenin ekonomi-politiğinin analizi yapılırken; homo-economicus birey, post-modernizm ve kapitalizmin bitmek bilmeyen ekonomik krizlerinin yarattığı toplumsal kutuplaşmalar ve yeryüzünün tahribatının artık döndürülemez bir boyuta geldiği ekolojik problemlere değinilmiş, diğer taraftan liberal demokrasinin ulaştığı sınırlılıklar gözler önüne serilirken, ulus-devletin nereye doğru gittiğine yönelik derinlemesine tartışmalarda bulunulmuştur. Liberal ekonomiyle siyasal liberalizmin kolkola ilerlediğini söyleyen klasik anlayışların ciddi çelişkiler barındırdığını ifade eden yazar, küreselleşen sermaye karşısında küresel bir emek mücadelesinin gerekliliğini dile getirmektedir. Küreselleşme karşısında ya da alternatif olabilecek bölgeselleşme olgusuna Avrupa Birliği üzerinden bir bakış açısı atan yazar, Avrupa Toplum Modeli üzerinden Avrupa'da gelişen ve bugün büyük oranda ciddi reformlara ihtiyaç duyulan Avrupa Refah Modelleri'ne yönelik reform tartışmalarına da değinmektedir.

Meryem Koray'ın "Dünya Ahvalı" üzerine düşüncelerini dile getirdiği bu kitapta; emekçi kesimlerin küresel kapitalizmin yangın yerine çevirdiği çalışma ortamları içerisindeki tutunma halleri; çalışma koşulları içerisinde

dibe doğru yarış, esnek ve kurlsız çalışma biçimlerindeki yaygınlık, yoksul kırsal kesim tarım işçiliği, göçmenlik, ücretlilik, sendikal örgütlenme vb. başlıklar üzerinden irdelenmekte ve emeğin hallerine yönelik ilgili çalışma örüntülerine karşı geliştirilen sistem içi düzenleyici birtakım tartışmalar (güvenceli esneklik, vatandaşlık geliri) da gündeme getirilmektedir. Küresel gelir dağılımının çarpıklığından kaynaklı olarak ortaya çıkan yoksulluk ve bölüşüm adaletsizliği üzerine değerlendirmelerde bulunan yazar, yoksulluğun mevcut tanımlanma biçimlerine yönelik eleştirilerde bulunmakta ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurumların tanımladığı yoksulluk kavramlarının insan hakları temelinden uzaklaşan yapısına vurgu yaparak, hak temelli bir mücadelenin yeniden ve daha fazla dayanışmayla dünya gündemine gelmesi gerekliliğine vurgu yapmakta ve küresel ekonomik adaletin sağlanabilmesi adına ortaya konan bazı çözümlemelere dikkat çekmektedir.

Kitabın son bölümünde dünya nereye koşuyor sorusunu soran Meryem Koray; dönüşüm için gerekli olan umudu saklı tutarak, kendi perspektifinden yapılması gerekenler üzerine düşüncelerini dile getirmektedir. Liberalizmin, ekonomi ve siyaset ilişkisini bir tutan maskesinin düştüğünü ifade eden yazar, karşımızda küresel güç hegemonyasına sahip, tüm toplumları boyunduruğu altına alan ve onları piyasa mekanizmasının birer dişlisi haline getiren küresel kapitalizme karşı küresel ölçekli bir emek mücadelesinin kaçınılmaz olduğu vurgusu ve gerekliliğiyle değerlendirmelerini sonlandırmaktadır.

SOSYAL ÇALIŞMA KİTAPLIĞI

BABA ANNEYİ ÖLDÜRDÜĞÜNDE

Dr. Gamze Erükçü Akbaş*

“Keşke annemin öldürülmesine tanık olmasaydık; çok zor bir durum. Sürekli “O an” aklıma geliyor.”

Türkiye’de erkek şiddeti sebebiyle yaşamını yitiren binlerce kadının geride bıraktıklarının trajedisi, annesi gözlerinin önünde öldürülen küçük kızın “Anne lütfen ölme!” çığlığı ile duyuldu. Ev içi şiddete, çoğu annelerinin öldürüldüğü ana birebir tanık olmuş, bir daha asla baba demeyecek çocuklar... Cinayet sonrası akrabaları ya da devlet kurumları tarafından bakılarak yeniden hayata tutunmaya, güçlenmeye çalışan çocuklar...

Dr. Gamze Erükçü Akbaş, geride kalan çocuklarla yaptığı derinlemesine görüşmeler aracılığıyla erkek şiddeti sebebiyle yaşamını yitirmiş on kadının ve geride kalan kırk yedi çocuğun öyküsünü, Türkiye’de ailelerin iç yüzünü, erkek şiddetinin boyutlarını tüm çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.

Baba Anneyi Öldürdüğünde, Türkiye’de annelerini baba şiddeti sebebiyle yitiren çocuklarla yapılan ilk çalışma. Ölmek istemeyenler ve yaşatmaya çalışanlar için ne yapılabilir sorusunu sorduran çok önemli bir kitap.

*

Dr. Gamze Erükçü Akbaş, 1987 İstanbul, Şişli doğumlu. 2010 yılında Adnan Menderes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü’nden mezun oldu. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı’ndan 2013 yılında yüksek lisans, 2018 yılında doktora derecesi aldı. 2011 yılından bu yana, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü’nde kadın ve çocuk refahı alanındaki çalışmalarına devam ediyor.

GAMZE ERÜKÇÜ AKBAŞ

Baba Anneyi Öldürdüğünde

Türkiye’de Kadın Cinayetleri
Sonrası Geride Kalan Çocuklar

Eserin Adı: Baba Anneyi Öldürdüğünde

Yazar: Gamze Erükçü Akbaş

Yayın Tarihi: 2020

Yayınevi: Doğan Kitap

Baskı Sayısı: 1. Baskı

Sayfa Sayısı: 208

Dil: Türkçe

Kitap, erkek şiddeti sebebiyle yaşamını yitiren on kadının vaka analizini kadının insan haklarını temel alarak gerçekleştiriyor. Ayrıca çalışma, kadına yönelik erkek şiddeti ile mücadele eden yardım mesleklerine ve cinayet sonrası geride kalan çocukların iyileşme süreçlerine dair çeşitli bilgiler sunuyor...

(Doğan Kitap Tanıtım Bülteninden)

Kötülük Çiçekleri

Engin Canalan*

Bir tecavüzün yollarına akasya ağacı çiçeği serpilir mi?
Çiçek bir kötülüğe araç edilir mi?
- Kötülük olmaz artık denecek her şeye salyasını bulaştırır.

Akasya ağacı çiçeği tatlıdır. Salkımını avuçlar çekersen, elinde ezilerek kalan baklalarını üföre üföre böceklerinden ayırırsın. Yine de hepten böceksiz olmaz. Bu kadarını önemsemezsin. Yiyeceksin. Yakınında bu kadar kolay ulaşılan başka bir yemişe, meyveye sahip değilsin çünkü. Senin zenginliğin o akasya çiçeğidir çünkü. Para kocaman insanların sahip olacağı bir amaçtır. Bazen de babaların cebinde bulunur. Kumar masalarından gönülleri hoş kalkarken o da. Çocuğu kandırarak şeker akasya çiçeğidir bazı yerlerde. Başka yerlerde bunun yerini başka şeyler alır; dilleri buran ısırp çiğneyip fakat yutmakta zorlanacağın, ağzının içini çamur çamur eden yabani hurmadır mesela. Demeyin öyle, bu da zenginliktir, eğlentedir çocuk için. Tuzlayarak keyifle yiyeceğiniz badem çağlası büyük lüktür bazısı için de. Bunun için büyük bedeller ödemeniz gerekebilir. Kötüler her fırsatı değerlendirir çünkü. Zaman değişir görece refah artarsa bir ülkede, bunların yerini nispeten daha değerli yiyecekler alır. Mesela diyeyim iklimler akar yıllar yıllara kavuşur, bir

zaman gelir yaşanır olur. Salkım salkım akasya çiçeğinin, yabani hurmanın yerine başka şeyler girer çocukların rüyasına. Ama kötüler için hedef şaşmaz, bunlar sadece ikna etmenin, haris emellerine katılmaya teşvik etmenin basit birer aracıdır. Sonra korku girer devreye, bunun yarattığı nasıl bir mezalimdir ayrıca anlatacağım. Yoksulluk diyeyim önce... yoksulluk... Hele ana babanın garipliğinden, bencilliğinden, iş bilmezliğinden, umursamazlığından, sevgisizliğinden peyda olan o arsız yoksulluk, zelzeleyi yerden değil başka odaklardan mesela havadan, mesela çevreni saran boşluktan hissettirir. Bunu kimsecikler duyup görüp bilemez bir çocuktan başka.

Zalim zalimliğini yapadurur. Tehdit eder, korkutur. Ne ki korkuttuğu bir çocuktur. Korku zalimin eprimez, yıpranmaz, kurumaz (evet, ıslaktır) kamçısıdır. Şaklaması yeterlidir, çocuğun karanlık kafese çekilmesi için. Sırtlan her acıktığında elinde korkunun kılıcıyla dikilir çocuğun karşısına, hadi der. Hadi... Sıkıysa yok de.

*

1988 yılında Elazığ'da doğmuş, ilk ve orta öğrenimini burada tamamlamıştır. 2013 yılında Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü'nden mezun olmuştur. Çeşitli dergi ve edebiyat sitelerinde öyküleri ile yer almıştır. Halen Erzincan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmet İl Müdürlüğü'ne bağlı Çocuk Destek Merkezi'nde sosyal çalışmacı olarak görev yapmaktadır.

Ölmez, yaralı ruhuyla kalakalırsa dünyanın ortasında. Ömrünün her saati akasya çiçeğine lanet eder. Burnunda taze ıtır kokusunu hissetmez sizler gibi. İyi duygular uyandırmaz içinde, şiire konu edersiniz kiminiz belki. Onun dilinde ilenç olur, yara olur. Yara. İlenç. Akasya Çiçeği...

Akasya çiçeği salkım salkım, her baklanın içerisinde küçümen böcekler, ama tatlıdır. Böcekler izin verse tadına doyum olmaz, avuç avuç koyarsın ağzına. Ama böceklidir işte; belki bir baklada onlarca böcek, durur kalırsın tadını alamaz olunca, tükürürsün. Uzanıp alamadığını, boyunun yetişmediğini görünce Renzun yardım eder. Renzun kötülüğün timsalidir.

Alıp vermez de dalından, kışından avuçlayıp seni neredeyse bulutlara asılı duran çiçek salkımına kavuşturur. Bir gariplik olduğunu sezersin, tuhaf bir duygu oturur içine. Fakat güçlü bir krikonun üstünde bulutlara yükselirken bir oyun gibi gelir her şey. Sonra... Sonrası hep gelir. Korku Renzun'un emellerine ulaşmasının ve bunu sürdürmesinin yolunu yordamını tahkim eder durur. Kaçıp Renzun'lardan uzaklara gitmedikçe her defasında daha kötü ne yaşayacağını düşünür durursun. Kötülük hep çıtaı yükseltir çünkü. Önceki ile aynı olmaz asla. Daha kötüsünü... Hep daha kötüsünü görürsün.

Uzaklara kaçıp gitmedikçe... Sahi var mı o uzaklar... Bir fare deliğinden diğerine bir kovalamaca değil mi bu hayat. Renzun'lar kılık değiştirmemiş midir o uzaklarda? Yok belki de sözün gerçek anlamıyla ancak bir fare deliği güven verir. Kim girebilir bir fare deliğine insan soyundan. Bir girse ah fare deliğine çocuk. Ne güvenli yerdir orası mutlaka. En çok tarla faresi yuvasında olmak ister çocuk. Öyle ya insan soyunun giremeyeceği, başına yıkamayacağı bir ev kuytusuna olabilemez. Ama şöyle uçsuz bucaksız bozkırlarda bir tarla faresi sığınağı tastamam güven dolu olur. Hele gelsin o taş yürekli azman, hele gelsin Renzun... Kıvrım kıvrım oyuklar yeraltı yolları umut olur yetişir. Sahi belki de o uzaklar vardır. Değil mi ki umut her çocuğun hep yeniden sarıldığıdır. Ancak ve mutlaka Akasya çiçeklerini de seveceği bir evren yaratır kendine.

Akasya çiçeği tatlıdır. Ve fakat böceklidir de. Her bir yemişinde onlarca küçümen böcek. Yersin. Yoksulluk, görmemişlik yedirir çünkü. Şansın varsa bulutlara asılı değildirler, şöyle uzanıp boyunca alırsın, üfleyip ayırırsın böceklerden. Ne güzel olur, ne tatlıdır akasya çiçeği, salkım salkım dalında gök meyvesi...

BU AY

Sivil Savunma Günü (28 Şubat)

Görkem Kelebek
Küçükarslan*

“Felaket, başa gelmeden evvel
önleyici ve koruyucu tedbirleri
düşünmek lazımdır, geldikten sonra
dövünmenin yararı yoktur.”

M. Kemal Atatürk

Savaşın ve doğal afetlerin peşimizi bırakmadığı bu günlerde bu güne değinmek oldukça anlamlı oldu benim açımdan. Elazığ'ın, Malatya'nın, Manisa'nın, Van'ın, Erzurum'un, İdlib'in canımızı acıttığı bu günlerde aslında sivil savunma gününü hatırlamak/bilmek, deprem haftasına dair bilgilerimi tazelemek gerekli hale gelebiliyor.

Bu günün/kuruluşun başlıca amacı savaş ya da doğal afetlerde toplumun can ve mal kaybını en aza indiren koruyucu ve kurtarıcı çalışmalar yapmaktır. Savaşlar, doğal afetler (deprem, sel, çığ, fırtına, heyelan...), insan eliyle yapılan afetler (yangın,...) ve daha nicesi. Adından da anlaşıldığı gibi 'sivil savunma', sivil toplum/halk tarafından desteklenmesi de büyük önem taşımaktadır. Kamu ve sivil toplumun işbirliği karşılaşılan problemlerle başetmede

oldukça gereklidir. Toplumun sağlığına, güvenliğine yönelik tehditleri (en aza) indirmek amacını gütmektedir. Kısaca bugünün tarihine baktığımızda, 1928 yılında "Cephe gerisinin havaya karşı müdafaa, muhafazası" talimnamesi, 1938 yılında "Pasif korunma kanunu", 1952 yılında NATO üyeliğimizden sonra 1959 yılında bugünkü "Sivil Savunma Kanunu" yürürlüğe konulmuştur. 2009 yılında ise, 5902 sayılı kanun ile Afet ve Acil Durum Yönetimi (AFAD) Başkanlığı'na devredilmiştir. Türkiye'de, 17 Ağustos 1999'da Marmara ve 12 Kasım 1999'da Düzce'de meydana gelen; on binlerce insanın ölümüne ve sakat kalmasına neden olan depremlerde arama-kurtarma çalışmalarına katılmıştır. Aynı zamanda 2005 yılında ise Pakistan'da meydana gelen deprem felaketinde ulus ötesi arama-kurtarma görevini yapmıştır.

Eğitimli, bilinçli bireylerin var olduğu toplumda yerinde, zamanında yapılan doğru müdahale/yöntemler kaza ve doğal afetler sonrasında yaşanacak olumsuzlukları azaltacaktır. Özellikle günümüzde karşılaştığımız depremler bizlere bunun

* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde 2013 yılında lisans eğitimini tamamlamış ve 2016 yılında "Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanan Kadınların Deneyimleri" üzerine yazdığı yüksek lisans tezi ile bilim uzmanı unvanını almıştır. Şu anda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde çalışmakta ve aynı bölümde doktora eğitimine devam etmektedir. Kadın, boşanma, feminist çalışma alanlarında çalışmaktadır. İletişim:gorkemkelebek@gmail.com

önemini daha da göstermektedir. Türkiye, %92'si deprem kuşağında olan bir ülke olduğunda, nüfusun çoğunluğu deprem bölgesinde yaşamaktadır. Bu da bizim özellikle doğal afetlere yönelik farkındalığımızın artırılmasını gerekli kılmaktadır. Afetlere karşı hazırlık, zarar azaltma, kurtarma ve iyileştirme çalışmalarının halkın beklentilerine yanıt oluşturan, hızlı, etkin, zamanında hizmet üretebilecek düzeye çıkarılması, geleceğimiz yönünden zorunluluk olup bu kapsamdaki çalışmalar her geçen gün artmaktadır. 1-7 Mart haftasının da bu vesile ile "Deprem Haftası" olduğunu hatırlatmakta yarar var diye düşünüyorum. Örneğin deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılacaklar önem taşıyor. Öncesi için elbette evlerin imar planında konuta ayrılmış yerler dışında binaların yapılmaması da not edilmesi gereken başka bir unsur. Sağlam binaların olması ortaya çıkacak olası tehlikeleri de en aza indirmektedir. Japonya da Türkiye gibi deprem kuşağında olmasına rağmen, bizden çok da önlemlerde bulunduğundan bahsetmek belki bizim için de bir yol gösterebilir. Örneğin Japonya'da yüksek binalar depremde sarsılmamak yerine sarsılacak şekilde inşa edilip güvenli olabiliyorlar ya da yönetmeliklerini depreme duyarlı hale getirebiliyorlar. Ülkemiz için öncesi önlemler arasında binalar için zorunlu DASK sigortası karşımıza çıkıyor. Bu şekilde evinizi depreme karşı sigortalamış oluyorsunuz. Depremden önce acil durum çantası gibi hazırlıklar da önem arz ediyor. Aynı zamanda deprem sırasında yapılacaklarda hayatta kalma şansımızı artırıyor. Örneğin çıkış yakınsa çıkmak ama

değilse sağlam masa, sıra, kanepeler gibi eşyaların yanına başınızı iki el arasına alıp yere uzanarak korunaklı bir halde durmak, asansör kullanmamak bunlardan bazılarıdır. Ya da yangın için 110'u aramak, ilk yardım için 112'yi aramak gibi. Bunların hepsi şu günlerde AFAD aracılığıyla deprem öncesi, sonrası ve sonrası eğitimlerinde verilmektedir. Aklımızda bulundurmamız gereken ama eksik kalan önemli bir yere de değinmek istiyorum. Deprem sonrasında depremden zarar gören/etkilenen bireylerin toplanmaları için toplanma alanları belirlenmelidir. Buna ek olarak okullarda tatbikat ile yangın ve kurtarma tatbikatları da yapılarak krizlere yönelik farkındalık oluşturulmaya çalışılmaktadır. Elbette tüm bu afetler toplumda travmalara, krizlere, ikincil travmalara neden olmaktadır. Depremi krize müdahale odağından ele aldığımızda sosyal hizmetin deprem, sel, çığ, yangın gibi afetlerden sonra ne denli sosyal hizmet müdahalesi yapmamız gerekliliği vardır. Toplumun afetlerden en az etkilenmesi için psiko-sosyal müdahalelerde her ne kadar sivil toplum örgütlerindeki sosyal çalışmacılar yer alsın da aynı zamanda AÇSHB'nin de desteği önemlidir. Sadece kurumsal değil, toplumsal dayanışmanın da psiko-sosyal destek açısından bireylerin iyilik hallerini yükseltmede önemli bir katkısı vardır. Bu gibi afetlerle başa çıkabilmemiz için, afetler sonrasında daha çok dayanışma kültürüne ihtiyacımız olduğunu, bunun için de sosyal hizmetin merkezi bir rol aldığını anımsatmakta yarar var diye düşünüyorum.

SOSYAL HİZMET MAGAZİN

www.sosyalhizmetmagazin.com
Ücretsiz abonelik için ziyaret edin.

sosyalhizmetmagazin@gmail.com

YAZILARINIZI BEKLİYORUZ!

GELECEK SAYILARIN TEMALARI

- * YAŞLI REFAHI
- * ENGELLİ REFAHI

